

ŠIANDIEN IR RYTOJ

LAIMINGAI per atentatą išvengęs mirties, gen. de Gaulle ir jo sargai ateity žada būti atsargesni. Ateinančią savaitę, kai jis lankysis Vokietijoje, ruošiamasi ypač stipriai apsaugai.

Vokiečių policija Bavarijoje jau dabar ėmėsi ypatingų apsaugos priemonių, besiruošdama Prancūzijos prezidento vizitui. Virėjais apsirengę policininkai seks valgių paruošimą ir padavimą į stalą per iškilmingąjį banketą Muenchene. Sakoma, kad 3,000 policininkų, apsirengę civiliskai, bus įsimaišę minioje, o teatre jau dabar patikrinami visi užkampiai, kad nebūtų kur paslėpta bomba.

DE GAULLE ruošiasi nusitebinti vokiečius per radiją ir televiziją pasakydamas kalbą vokiškai. Ir ne vieną antrą žodį, bet išties kalbą.

Jis ketina kalbėti ne apie vokiečių ir prancūzų susitaikymą, kas jo galva yra įvykęs faktas, bet apie draugišką ir glaudžią sąjungą.

Nors kai kurie dar griežia dantį, nepatenkinti tokiu susitarimu, bet de Gaulle pasiryžęs įtikinti, kad Vokietija ir Prancūzija turi vieną dvasią.

KAI de Gaulliui kas nors bando prikišti, jog Adenaueris nėra ta asmenybė, su kuria galima kurti ateities Europą, jis atkerta mažą istoriją: Neseniai Adenaueris paklase savo anūko, 5 metų amžiaus, kuo jis norėtų būti, kai bus didelis?

- Aš noriu būti Vokietijos kancleriu.

Į tai Adenaueris atsakė: - Bet tu užmiršai, kad jau yra vienas!

- Kancleris Adenaueris yra teisus, - sako de Gaulle. - Kodėl reikia manyti, kad jis dings?

AFRIKOJ, naujai gimusiojo respublikos, ministrų kabinetas diskutuoja Amerikos suteiktą pagalbą krašto vystimui.

- Tie amerikiečiai puikūs žmonės. Jie mums davė 4 milijonus! - sako vienas ministras.

- Tai nedaug, palyginus su rusais. Man būnant Maskvoje jie pažadėjo pagalbą 6 milijonų, - atsakė kitas ministras. - Rublių ar dolerių? - klausia vyriausybės pirmininkas. - Ne, 6 milijonus tonų propagandinės medžiagos!

(vg)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JAV IŠŠAUTAS ERDVIŲ SATELITAS Mariner II, tikimasi, priartės prie Veneros gruodžio mėn. Tas priartėjimas siekias apie 10,000 mylių atstumą. Mariner II yra vienas iš pažangiausių ir vienas komplikuočiausių iki šiol JAV iššautų oro satelitų.

* YRA PAVOJAUS, KAD PORTUGALIJĄ gali pasitraukti iš NATO už sąjungininkų spaudimą atsakyti Portugalijos gyvybinių interesų Afrikoje.

* JAV PREZIDENTAS pasirašė įstatymą, kuriu komunistams šiame krašte draudžiama verbuoti naujus narius, steigti naujas partijos skyrius, ar esamus plėsti.

* CHRUSČIOVAS 12 KARTŲ ATSIŠAKĖS priimti Rytų Vokietijos bosą Ulbrichtą jo lankymosi metu dar kartą parodė, kas yra tikrasis bosas R. Vokietijos ir Berlyno klausimus sprendžiant.

* SOV. SĄJUNGAI sustiprins karinę paramą Kuboje, kartu ten pasiuntus tūkstančius "ekspertų", JAV atsiduria su nauja ir sunkiau sprendžiama karine situacija Karibų jūroje.

DIRVA

Nr. 100

Rugpiūtis-August 29, 1962

Cleveland, Ohio

Atsakomybė už užsienio politiką

Kas kaltas už JAV užsienio politikos klaidas?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prieš kiek laiko šioje vietoje suabejojus Valstybės Departamento planuotojų ir vairuotojų išmintimi 'Civis' Naujienose suabejojo mano sugebėjimu suprasti užsienio politiką. Girdi, aš neturįs diplomatinio patyrimo. Deja, tuo abejonės dėl JAV užsienio politikos prasingumo nebuvę išsklaidytos. Atvirkščiai, šioji tema ir toliau lieka aktuali.

Daugelis buvusių DP, pirmą kartą susidūrę su amerikiečių laikysena sovietų atžvilgiu Vokietijos stovyklose, jau tada buvo nemaloniai jos paveikti. Ir pačioje Amerikoje netrūksta tos politikos kritikų. Atsiminkime tik senatorių McCarthy ir visai neseniai atstatytą gen. Walker'į! Abu jie, pasinaudodami senate padarytiems pareikškimams suteikiamu imunitetu, kalbėjo apie visai aiškia bolševikų įtaką Valstybės Departamente. Tačiau nei vienas, nei kitas nepajėgė patiekti konkrečių įrodymų ir tokiu būdu viešosios nuomonės akimis buvo pristatyti kaip demagogai. To nepaisant, ta tema ir toliau palyginti daug kalbama ir rašoma.

Taip pvz. New Bedford (Mass) laikraštis Standard-Times neseniai paskelbė įdomią Everett S.

Allen straipsnių seriją, pavadintą 'What's Wrong with the State Department?'. Autorius sakosi praleidęs net 18 mėnesių to problemas nagrinėjimui. Jo pagrindinė išvada aiškėja iš pirmojo sakinio: "Per atsitiktinumą ar numatymą čia (Valstybės Departamentas) yra vieta, kur pralošiamas šaltasis karas".

O buv. JAV ambasadorius Kuboje Earl E.T. Smith parašė knygą apie savo kartų patyrimą, kurią išleis Random House leidykla. Knygos pavadinimas yra "The Fourth Floor". Ketvirtame aukšte sėdi įvairūs referantai ir skyrių viršininkai, kurie nekreipę jokio dėmesio į jo įspėjimus apie Castro ir nepraleido jų aukštesnėms instancijoms.

Allen, kaip ir McCarthy bei Walker susidarė įspūdį, kad kuo gero turima reikalo su komunistiniu sąmokslu. Alleną komentuo-damas, iš Rusijos kilęs kolumnistas George E. Sokolsky, pats pergyvenęs bolševikų revoliuciją ir turįs blaivią pažiūrą apie

juos, teigia, kad ir jis pats 1919-1930 m. bendradarbiavęs su Valstybės Departamentu Kinijos politikos nustatyme, gavęs panašų įspūdį...

Pasak Sokolsky, visa nelaimė su Amerikos užsienio politika slypi tame, kad Valstybės Departamente dieną iš dienos daug svarbių nutarimų padaro mažesni pareigūnai. Ir dažnai pasitaiko, kad aukštesni pareigūnai pasitatomsi jau prieš įvykusį faktą, kurį jie negali pakeisti ir savo autoritetu privalo dengti mažesnius pareigūnus.

Argi tie visi mažesni pareigūnai yra komunistai, socialistai išdavikai ir niekšai? - klausia Sokolskis ir pats atsako, kad tų pareigūnų dauguma yra savo srities žinovai. Jie žina tų kraštų, kurie yra pavesti jų žiniui, kalbą, istoriją, papročius. Dažnai jie taip suseraga to krašto reikalais, kad pradeda palaikyti jo, o ne JAV pusę. Tačiau taip nusiteikusių pareigūnų, neįrodžius kokio nusikalstamo darbo, negalima pašalinti iš Valstybės Departamento tarnybos, nors kar-tais ir atrodytų kad jų pažiūrų nesutinka su JAV interesais. Už tat, Sokolskio nuomonė, reikiama pertvarkyti Valstybės Departamento organizaciją ta prasme, kad ir mažiausi sprendimai būtų daromi atsakingų asmenų.

Nesimindamas spręsti kiek yra teisybės tokiose pažiūrose, norėčiau pastebėti, kad abejonių sukelti ne tik mažųjų pareigūnų padiktuoti veiksmai. Atrodo, kad ir aukštai pastatyti asmenys dažnai nesusivokia padėtyje. Svarbiausia, kad vadinamuose Amerikos

* JAU KETVIRĄ KARTĄ JAV VYRIAUSYBĖ spaudžia sovietus, kad sutiktų pradėti derybas Berlyno klausimu, ryšium su įtampa, kilusia dėl R. Berlyno policijos žiaurumų šaudant į bejėgius pabėgėlius.

* BUV. PREZIDENTO HERBERTO HOOVERIO IDEJA apie laisvųjų tautų sąjungą gauna vis didesnę pritarimą JAV politiniuose sluoksniuose.

* "SOVIETŲ KARINĖ PAGALBA reikalinga Castro asmeniškam saugumui", komentuoja State Department atstovas.

* RUMUNIJOJE ĮVESTOS DUONOS ir kukurūzų miltų kortelės. Mėsos krautuvės atsidaro kartą į savaitę.

vadovaujančiuose sluoksniuose, atrodo, viešpatauja kapituliacijos dvasia.

Ta tema Vokietijoje ką tik pasirodė William S. Schlammy knyga: Die jungen Herren der alten Erde (Seewald Verlag, Stuttgart, 304 psl. 17,80 DM) Autorius buvęs vokiečių komunistas, išemigravęs į JAV ir čia pakeitęs savo pažiūras, grįžo į Vokietiją su okupacine kariuomene. Nusivylęs JAV Europos politika, jis pradėjo propaguoti kryžiaus žygį prieš sovietus. Ta tema jis jau parašė keletą knygų, kurių paskutiniąją labai griežtai kritikuoja J. F. Kennedy ir jo jaunas patarėjas, kurie neturi jokių aukštesnių idealų kaip tik prisitaikyti prie dienos reikalavimų. Anot jo, Kennedy yra lemta pirmininkauti pasenusių Vakarų likvidacijai: "Dieser junge Mann (Kennedy) scheint auserwaehlt zu sein, beim Verloschen des senilen Westens zu praesidieren". Po Laos krizės prezidentas atrodęs esąs "energingas... vyriškas jaunas ponas, kuris yra pasiryžęs sovietams atiduoti tik tai, ko jie nori. Ne daugiau".

Pabaigai citata iš New Yorko Times, kuris pasaulyje turi įtakin-giausio JAV dienraščio aureolę. 1961 m. rugpiūčio 16 d. redakcinio samprotavimo (editorial) vos trim dienom praslinkus nuo Berlyno aptvėrimo:

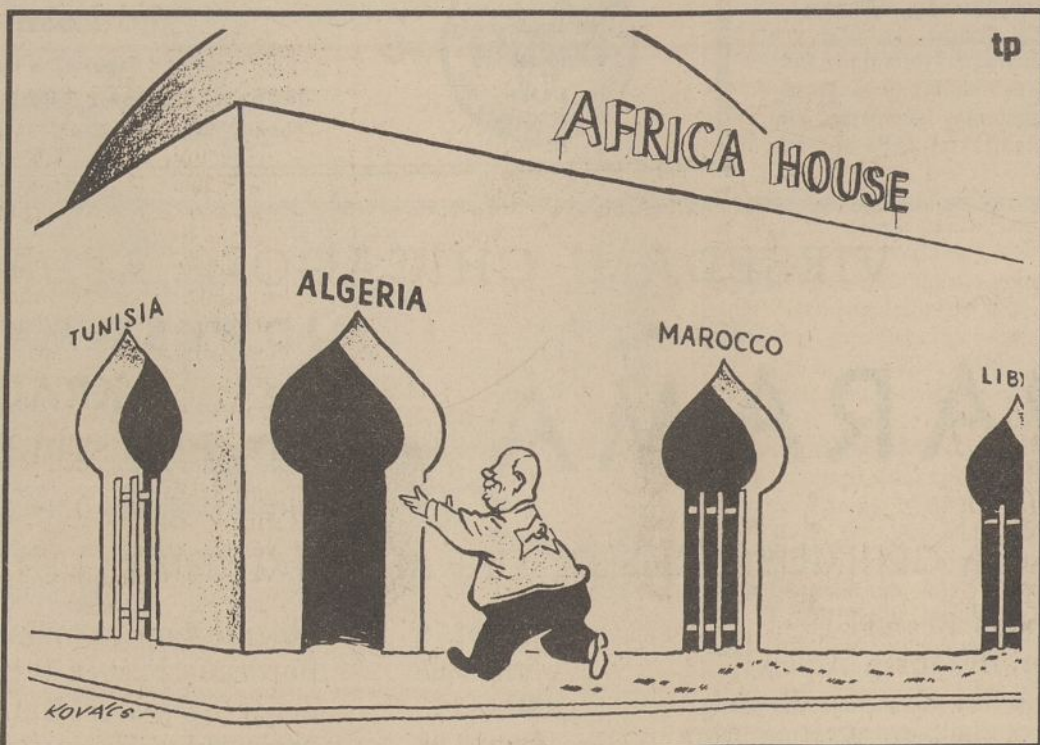
"... mes turim prislopinti anti-komunistines kruvinas riaušes ir nepradėti karo. Mes turime, prisilaikydami mūsų principų gyventi kartu su blogiu net tuo atveju, jei taip darydami, sutvirtintumėm pradėjusius irti komunistinius režimus kaip Rytų Vokietijos, ir net leistumėm lėtai pasmaugti tokias laisvės tvirtoves, kaip Berlynas".

("... we must seek to discourage anti-Communist bloodshed and war. We must, under our principles, live with evil even if by doing so we help to stabilize tottering Communist regimes as in East Germany, and perhaps even expose citadeles of freedom, like West Berlin, to slow death by strangulation").

LIETUVOJE MIRĖ ARKIV. T. MATULIONIS

"Draugas" praneša, kad š.m. rugpiūčio 20 d. okup. Lietuvoje mirė arkivyskupas Teofilis Matulionis. Paskutiniu laiku gyveno Šeduvoje.

Arkiv. T. Matulionis ilgą laiką praleido Sov. Sąjungos koncentracijos stovyklose, nuteistas sunkiems darbams, kalintas, tardytas - bet nepalūžęs. Tik 1933 m. buvo gražintas Lietuvon.

- Pagaliau, vienos durys atviros!...

Adv. JONAS BAGDŽIŪNAS BORDEN, Vytauto Didžiojo ordeno kavallerius, rugpiūčio 30 d. švenčias 80 metų sukaktį.

LAISVĖS VARPO SUMANYTOJUI AŠTUONIASDEŠIMT METŲ

Adv. Jono Bagdžiūno didžiausias troškimas, kad Lietuva kuo greičiau būtų laisva ir nepriklausoma

Netoli Chicagos, apie 20 mylių į pietus, prie Matteson miestelio, nedideliame ūkyje gyvena, beveik visiškai atsisikyręs nuo lietuviškojo gyvenimo, o kadaisė buvęs vienas aktyviausių Chicagos lietuvių veikėjų, advokatas Jonas Bagdžiūnas Borden, kuris š.m. rugpiūčio 30 d. švenčia savo gyvenimo aštuoniasdešimtąjį gimtadienį.

Be Jono Bagdžiūno talkos ir patarimo neapsieidavo nė vienas svarbesnis anų laikų lietuviškas darbas. Jis niekad nepavargdavo ir neatsisakydavo ten, kur tik šaukė Lietuvos reikalas.

Vėliau varpas buvo nuvežtas į lietuvių seimą, kur skambindavo tas, kas duodavo auką. Adv. J. Bagdžiūno idėja buvo su varpu apvažiuoti visas lietuvių kolonijas ir surinkti 100,000 dolerių. Jis išsiruošė su Mykolu Dūda į kelionę. Apie susirinkimus plačiai aprašydavo vietos amerikiečių laikraščiai, duodami informaciją apie Lietuvą.

Bet, kada daromi dideli dalykai, atsiranda pavydžių žmonių. Vienas tų laikų veikėjas, kuris dar gyvas, buvo pradėjęs prieš adv. J. Bagdžiūną smarkią šmeižtų kampaniją.

Pagaliau buvo suruoštos Laisvės Varpo išleistuvės į kurias susirinko minia žmonių. P. Vileišiui buvo įteikta 2,000 dol. prašant, kad jis perduotų su Laisvės Varpu Lietuvai.

Nuvežus į Lietuvą, Laisvės Varpas buvo padėtas Karo Muziejuje Kaune, kur juo skambindavo per dideles iškilmes.

Bet tai tik vienas iš tų daugelio adv. J. Bagdžiūno gyvenime epizodų, rodančių, kaip jis su visa siela buvo atsidavęs Lietuvos reikalams. Jis taip pat suorganizavo Amerikos lietuvių sportininkų kelionę į Lietuvą, kur jie rungtyniavo tautinėje olimpiadoje, o 1936 metais pats nuvykęs į Lietuvą įgaliotas pakviest lietuvių sportininkus atvykti į Ameriką.

Už nuopelnus Lietuvai adv. J. Bagdžiūnas prezidento Antono Smetonos buvo apdovanotas aukščiausiu civiliams duodamu žymeniu - Vytauto Didžiojo ordinu.

Adv. Jonas Bagdžiūnas gimė 1882 m. rugpiūčio 30 d. Budžiniškių km. Lygumų valsč. 1903 metais Amerikoje susituokė su Elena Šimkute, su kuria išaugino dvi dukteris Genovaitę ir Ceciliją, sūnų dr. Joną ir susilaukė nemažai anūkų ir proanūkų.

- Mano svajonė ir sapnas visad buvo Lietuva, - sako suaktyvininkas Jonas Bagdžiūnas. Tais laikais, kai aš augau, lietuviškų

(Nukelta į 6 psl.)

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

DONALD B. JOHNSON

FUNERAL HOMES

MARSHALL B. and JAMES H.

BEDEFORD, CLEVELAND, AND
THE SURROUNDING TERRITORY

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

HODELL CHAIN DIVISON.

**NATIONAL SCREW &
MFG. COMPANY**

MAIN OFFICE AND PLANT

2440 East 75th Street
EN 1-2650

GREETINGS and BEST WISHES

**A. D. PELUNIS
OLDSMOBILE INC.**

SEE THE NEW
OLDSMOBILE

13123 Detroit Ave.

AC 6-6433

GREETINGS and BEST WISHES

**BROKEN WHEEL AUTO
PARTS & WRECKING CO.**

4343 West 130th St.

WI 1-4488

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

**FORSBERG ENAMELING
COMPANY**

5103 LAKESIDE AVE.

EX 1-9269

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PORA DIENŲ LIETUVIŲ JŪRŲ SKAUTIJOS JUBILIEJINĖJ STOVYKLOJ (2) A. Žiedas

PIRMIEJI ISPŪDŽIAI

Prie vartų budi mokyklinio, stovyklinio ir gal pramoninio darbo nuvargintais veidais, bet vis dar budrus ir pareigingi skautai. Jie nurodo mašinų statymo vietas ir stovyklavietės išdėstymą ir įstaigų kryptis, teikia pirmąsias informacijas. Tarėme, kad maitintis reikės už stovyklos ribų, bet čia pat sužinojome, kad už du dolerius galėsime gauti sveiko, skautiško maisto dienas, iš bendros virtuvės.

Patys užklumpame mūsų mažųjų bėbriukų palapinėje daromą didįjį nusikaltimą lietuvių skautų stovyklavimo tvarkai: kalbasi angliškai! Tai man buvo pirmoji šaltesnio vandens srovė. Aš aštriai prigriebiu savo mažąjį bėbriuką:

- Kaip tu, - sakau, - čia kalbi angliškai? Argi aš tau nesakiau, kad stovykloj kalbėsi tik lietuviškai, kad tu turėdamas, be valstybinės, dar ir savo gimtąją, ir tai lietuvių kalbą, turi didelį turta, kurio tu netausoji? Aš tavęs nebariau ir nebarsiu, jei tu dėl savo jaunatviškumo pametei ar pamesti, peilį, šaukštą, šakutę ar kokią ir brangesnį daiktą ar netyčia ką sugadinai ar sudaužysi, bet koks iš tavęs gali būti skautas ir lietuvis, jei taip netausoji savo tautos ir savo tėvų duoto, brangiausio lobio - kalbos?

Tau buvo pakankamai aiškinta, kad angliškai tu išmokai ir be mano pastangų ir dar geriau išmoksi ir suprasi tos kalbos dvasią, jei gerai mokėsi lietuviškai. Be to, lietuvių kalba bus tau raktas į visas kitas pasaulio kalbas...

Matau, kad mano bėbriukas dvasioje pasižiūrėjęs lyg ešeris, bet sunkiai valdydamasis ir, kiek galėdamas, mandagiu tonu sako:

- A, žinai, tėtuk, peklai... Čia ir vyresnieji angliškai pakalba...

- Na, - sakau, - vyresnieji gal daugiau sėdėjo anliškosiose mokyklose ir galėjo kiek primiršti. Tu gi dar tebesi lietuviškų namų vaikas.

Mačiau, kad mano pagriaudėnėmai dar sunkiai telpa jaunutėj bėbriuko smegenynė, tar nieko nebus, jei nebus gerų pavyzdžių... Bet vėliau, man planant po pietų indus, mane atšildė, žinoma, ne šiltas stovyklavietės vanduo, bet prie plautuvės nugirstas gintaričių pasikalbėjimas, kurie vienas kitą "griebė" ne tik stovyklos ribose, bet ir už kažkada įbruktą anglišką žodį... Tariau, kad organizaciniame būvyje dar negalėjo perpūsti stovyklą toji pat dvasia, kuri buvo gintarietėse.

Žinia, kad, palaikant jaunuo-
menėje pagarbą gimtajai kalbai, dar reikės išblaškyti daugelį mitų, o visų pirma senų apokryfų mitų, kad lietuvių kalba žalojanti anglų kalbos tartį, kai tuo tarpu yra visiškai atvirkščiai, ar vieno pretenzingo studento mitą, kad lietuvių kalboje trūksta sąvokų filosofiniams ir moksliniams mintimui...

Jaunas vyres, jei šita kalba, kuri baigiama išleisti (ir tai išėjimo sąlygos!) Enciklopedija, kuri yra turtingiausia formomis, į kurią verčiami klasikai palaiko visą savo spindintį grožį ir iš kurios vertimais persiduoda visiškai mūsų minčių aiškumas ir subtiliausi posmai ir kuri yra turtingiausia mažiųjų ir mažiųjų žodžiais išreikšti savo giliausiems jausmams, tau nepakankama, tai arba tu savo

gimtosios kalbos dar nesi išmokęs arba iš viso nepajėgi filosofškai ir moksliškai mintyti!...

Į mūsų rūpesčių ir pastangų sritį įeina ne tik tai, kad išėjimo jaunimas, mokomas laisvoje šalyje ir laisvoje mokykloje neužmirštų lietuviškai kalbėti, bet ir tai, kad kalbėtų taip, kaip mes girdėjome kalbant jau rusifikatorių pajungtos lietuviškos mokyklos auklėtinį, inž. Miklovą, kuris darydamas plačius pranešimus apie visus dvasinio ir materialinio gyvenimo reikšnius pavergetoje tėvynėje, nepavartoją nei vieno rusiško žodžio!

Mums atvykus į stovyklą vis dar rinkosi daugiau vadų, laivų, valčių ir pavienių skautų, tad dar buvo palapinių statymo, lovų klojimosi ir kitų tvarkymosi darbų. Bet tai suprantama: stovykla trims savaitėms, o Amerikoje laikas yra už viską brangesnis. Bet jau senai įrengta kanalizacija, prausyklos ir kiti patogumai. Veikia štabas, virtuvė, stovyklos dienraščio redakcija, paštas, telefonas. Padarytas vėlavoms "dėnis", nutiesti mergaičių, berniukų ir laivų stovyklaviečių rubėžiai.

Dar nežinomas aukštosios vadybės įvertinimas, bet pašalė-
čiam, ypač jūsų atsitiktinam korespondentui, turinčiam daugiau palankumo silpnajai lyčiai (vadybė, žinoma, tokiems silpnymams nepasiduos...), atrodo, kad tvarkos atžvilgiu sesės "nuneša" broliukus...

DŪMELIAI

Sakoma, kad kiekvienoje šeimoje esama dūmų, tai kaip gi nebus dūmų tokioj didelėj, nors ir skautiškoj šeimoj, susirinkusioj iš visų Amerikos pasviečių. Vienur-kitur čia apsidara laivas su laivu, valtis su valtim, pareigūnis su pareigoniū.

Nugirstu, vieną labai draugišką sesę skundžiantis kitos sesės jai padaryta "durnyste". Aš jai taip ir sakau:

- Ko gi tu nori iš tos sesės, kai beveik visas pasaulis pablūdęs! Juk, - sakau, - tu būsi girdėjusi, kaip Aukščiausiam Tautų Forume toks tironijos reprezentantas, Neandertalio žmogaus pavidalo, maurojo, grąsino, puotojo neapykanta, trankė kumščiais ir batų stalą ir mokė liberališkiausius demokratius dorybių... Ir nepaisant to, visi delegatai pamaldžiai jo klausėsi, lyg kokio išminties orakulo ir neatsi-

rado nei vieno, kuris būtų užprotestavęs dėl tokio pasaulinės Organizacijos išniekinimo ar bent protesto ženklan apleidęs salę. Taigi, neimk į galvą gal ir "durno" tavo silpnos sesės išsišoki-mo.

Buvo dar kalbama, kad kartais ir jaunystė išdaigų padaranti. Esą po vakarinio trimito saugai nutvėrė vieną-kitą tamsos ir krūmų priedangoje beslenkantį į pasimatymą... Bet juk tam ir jaunystė, kad ji karts nuo karto su-laužytų ne tik stovyklą, bet ir respublikų tvarką.

Nepaisant to, stovykla užtikrintai judėjo tvarkos ir darnos linkme, įkvėpta lietuviškumo ir skautiškumo dvasios.

(Pabaiga kitame numeryje)

**KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!**

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915

6907 Superior Avenue

Cleveland 3, Ohio

Henderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoją: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Micželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanauskas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

**MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ
KRAUTUVĖ**

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

LIETUVIŲ DIENA

Rugsėjo 1 d. prasidedanti Lietuvių Diena Windsore, Kanadoje, jai pasirošimai, programos įvairumas ir turiningumas, tikslus planavimas ir iki detalių numatyta eiga verčia manyti, jog tas iškilmes ruošia didžiulis lietuvių apgyventas centras. Didelis jų darbo sukaupimas ir pasiryžimas ne savybėje atšvęsti daug kur pakrūmiais ruošiamų gegužinių ribose šventę, bet reprezentuoti lietuvių kultūrinis ir organizacinius laimėjimus svetimųjų akyse, jau yra užsiangažavimas reikalingas pasišventimo ir savo pajėgų įvertinimo.

Windsoriečiai tikisi, kad ne tik iš Chicagos atvykę menininkai, bet ir kaimynai detroitiečiai pagelbės jiems atsiiekti pagrindinio tos šventės tikslą: parodyti kanadiečiams, kad ne žmonių ir partijų skaičiuje mūsų stiprybė, bet patriotinėje dvasioje, kuri ne skaičiais matuojama.

Mūsų patriotinė dvasia, rezistencinė patirtim sustiprinta, tikslų ne-kintamumo cementuojama, neatbaido nei mažesnių lietuvių vienetų nuo darbo ir ryžto pademonstruoti pasauliui, kad mes ne tik dainuojame ir šokame, bet organizuojame ir ryžtames sunkesniems darbams.

Gal jie šiandien ir šventiško pobūdžio, gal jie turi savybėje ir džiaugsmo bei užsimiršimo aspektų, bet tai nenuvertina esmės, nenuvertina gyvybingumo, nepaneigia egzistencijos bruožų. Be viso to liktume verkšlenančiais ubagais. Ubagais dvasia ir kūnu.

O sportuoja mūsų jaunimas dėl to, kad sportas yra mūsų fizinės kultūros laimėjimų išdava. Nesibijome didelių manifestacijų, nes patyrimą turime iš manifestacijų, laimėjusių mums pasaulinį garbę. Nesibijome administracinių ir organizacinių darbų, kad ir priėdinių mūsų gyvenimui, nes tą patyrimą atsinešėme iš laisvo ir nepriklausomo krašto.

Windsoro lietuvių ruošiamą šventę neabejotinai rodo pavyzdį visoms lietuvių vietovėms Kanadoje ir Amerikoje, ir bet kur kitur pasaulyje, kad Lietuvių diena ir jai tinkamas pasirošimas įmanomas, kai tos šventės tikslu tarnauja ne vien noras pasirodyti ir pasididžiuoti prieš kaimynius, bet kai užsibrėžiama sukaupiti jėgas didesnei Lietuvos garbei ir jos laisvės siekių garsinimui.

Sveikiname Lietuvių Dieną Windsore!

(JČ)

DAR DĖL LIETUVOS ATSTOVO

Pereito penktadienio "Dirvos" numeryje Bronys Raila pareiškė nuomonę, pasak kurios Lietuvos Atstovas Washingtone neturėtų vadintis Lietuvos Atstovu, bet Lietuvos Pasiuntinys Laiknuoju Reikalų Vėdėju. Esą, kai žūva divizijos vadas, kuriuo paprastai esti generolas, jo pareigas perima žemesnio laipsnio karininkas. Bet vien dėlto jis dar netampa generolu. Tiesa. Tačiau jei vėlonis Povilas Žadeikis buvo Lietuvos Atstovas, o jo

pareigas perėmė Juozas Kajeckas, tai argi Juozas Kajeckas nėra Lietuvos Atstovas?

Pabaigęs diplomatinį titulių terminijos analizę, Bronys Raila ima kritiškai vertinti vieną Lietuvos Atstovo kalbą stiliaus požiūriu ir galiausiai neiškenčia nepareiškęs pasipiktinimo dėl Lietuvos Pasiuntinys Washingtone rengiamų arbatėlių ir priėmimų, kurios, tarp kitko, yra įprastas dalykas diplomatų tarpe.

Kai šiuo metu vasario mėnesį Lietuvos Atstovas lankėsi Clevelande Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga, jo kalbos nešališkų klausytojų - lietuvių ir ne lietuvių - buvo aukštai įvertintos tiek turinio, tiek ir formos požiūriu.

Labai gražiai apie p. Kajecką atsiliepė ir vietinės amerikiečių spaudos, radio ir televizijos pareigūnai, su kuriais Clevelando viešnagės metu jam buvo tekę pasimatyti.

Žinodami sunkią Lietuvos ir

Ar mes esame gyva ar mirštant tauta? Ar mes jau prisipažįstame esą nugalėti, ar dar esame pasiryžę stipriai kovoti už savo kraštą?

Nūnai, gal ir būtų juokinga statyti tokius klausimus, tačiau jie yra reikalingi tada, kai nori iš esmės pasižiūrėti į lietuvių veiklą. Mums jie pasirodė reikalingi ir rašant šitą straipsnį, ypatin-gai dėl to, kad ir lietuvių akademinių veikimo gaires svarstant, galima atrasti teisingesnių, svarbesnių ir konkretesnių kelių, kaip tiksliai norint tikslin-giau kovoti už savo krašto laisvę ir nepriklausomybę.

Grįžus iš pasaulinio studentų suvažiavimo, mums pasirodė, kad būtų daug racionaliau, jei lietuvių akademinis jaunimas su savo veikimu plačiau pasireikštų už lietuviškos visuomenės ribų.

Ir kodėl? Mat pasaulis greit užmiršta praėjusias problemas ir koncentruojasi ties naujai kylančiom. Lygiai ir Lietuvos okupacijos problema pasauliui jau yra sena. Gi kuo greičiau bus užmiršta Sovietų okupacijos nežmoniškumas, tuo lengviau artės komunistai prie savo tikslo.

Ką gi čia gali daryti lietuvis studentas? Pirmiausiai kiekvienam lietuviui studentui reikia aktyviai reikštis netikėtai lietuvių

kitų geležinės uždangos kraštų atstovų padėtį Washingtone, neturėtume be rimtos priežasties jų kritikuoti ir jų darbų nuvertinti. Juk iš to nei Lietuvai, nei bolševikų pavergtų tautų laisvės idėjai nėra jokios naudos.

Julius Smetona
Cleveland

REDAKCIJOS PASTABA: Povilo Žadeikio oficialus titulas buvo: Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministras JAV-bėms, lygiai Bronius Balutis yra Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministras Didžiajai Britanijai.

PASAULIO STUDENTŲ KONFERENCIJA IR LIETUVIŠKOS PROBLEMOS

Birutė Augustinavičiūtė

visuomenės tarpe, bet jam reikia būti aktyviam Amerikos ir pasaulio studentų tarpe. Ir visa tai dėl to, kad Lietuvos tragedija nebūtų užmiršta senose istorijos knygose.

Man neseniai teko netikėtai garbė atstovauti lietuvių studentus pasaulio studentų konferencijoje, kuri organizaciniai yra labai panaši į tautų sąjungą. Šioje organizacijoje dalyvauja virš septyniadasimt tautų, kurių atstovai atstovauja savo krašto studentų visuomenei.

Šios organizacijos tikslai yra: jungti visus pasaulio studentus, aptarti ekonomines ir politines problemas, studentus liečiančias ir suorganizuoti studentų tarptautinę, kultūrinę, bei intelektualinę veiklą. Ir viskas tuo tikslu, kad jau jaunystėje užmezgus tarptautinius santykius tarp akademikų ateities pasaulis žengtų šviesesnė ateitį, puoselėjant didesnę susipratimą tautų tarpe.

Šitokioje labai plataus masto konferencijoje buvo galima susidurti su įvairiausių politinių pažiūrų asmenimis, iš esmės tai buvo proga susitikti su atskirais individais, kurie ateityje bus savo kraštų politiniai vadai. Čia susitikau delegatus, atstovaujančius tuos kraštus, kurie tik ką buvo priėmę komunizmą, tačiau delegatus ir girdėjau juos griežtai pasisakančius prieš komunizmą ir pagaliau susitikau ir tuos, kurie buvo neutralūs ir dar visai nesusidūrę bei nesvarstę komunizmo problemos iš esmės. Pabuvus su jais ilgesnį laiką, man paaiškėjo, kiek kitų tautų studentai domisi tarptautine politika, kaip jie iš esmės įvertina komunizmą ir dėl ko jie taip, ar kitaip jį įvertina. Pagaliau, aš geriau supratau įvairių kraštų delegatų tautines problemas ir netgi man pasidarė aiškesni ir tie keliai, kuriais reikėtų keliauti, norint tarptautinį, akademinį pasaulį su pažindinti su mūsų krašto problemomis.

Kodėl yra svarbu, kad lietuvių studentų sąjunga siųstų savo atstovus į tokio tipo tarptautines konferencijas?

Pirmiausia tokio masto konferencijoj yra pati realiausia galimybė užmegzti asmeniškų kontaktus su viso pasaulio studentų delegatais. Daugelis delegatų dar niekada nebuvo girdėję Lietuvos vardo. Tat tuo būdu labai paprastai galima padaryti didžiausią propagandą savo kraštui. Ta proga galima netikėtai papasakoti, kas yra Lietuva, bet galima jiems visiems priminti ir Lietuvos istorijos eigą ir dabartinę jos situaciją. Ir pagaliau, kas svarbiausia, galima pradėti tiesioginiai kovoti prieš komunistinį Lietuvos pavergimą. Nedalyvaudami studentų pasaulio konferencijose, mes praleistume geriausią progą kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Juk iš tų visų delegatų ateityje išaugs savo kraštų valstybės vyrai ir politikai ir jaunystės iš-pūdžioje jiems liks lietuviškas vardas ir gyvos lietuvių tautos problemos. Nūnai man atrodo permenkas darbas sau patiems įrodinėti, kad lietuvių išei-vioj išlaikyti reikia ir kad mes

tikim į šviesią Lietuvos ateitį. Idomu, kad šiais klausimais domėjosi eilė delegatų, būtent, kodėl mes taip užsispyrę norim užsieniuose išlaikyti lietuvišką kultūrą. Ypatin-gai tas buvo ne-aišku Azijos, Afrikos ir Pietų Amerikos atstovams.

Negalima užmiršti, kad jų daugumai komunizmas tai yra išsivadavimas iš diktatūrinių rė-žimų. Dėl to jų tarpe keliant Lietuvos laisvės problemą reikia labai daug politinio takto ir prie problemos labai specifinio priėjimo. Pav., dalis tų delegatų tikrai domėjosi mūsų kultūrine individualybe, mūsų istorijos eiga ir mūsų krašto politine evo-liucija, žvelgiant į ją istorinė perspektyvoje.

Kalbant Lietuvos klausimais, taip pat galima buvo parodyti ir mūsų dvasinį tvirtumą ir kietą pasiryžimą laimėti Lietuvai lais-

vę. Šiais metais atstovauti lietuvių studentų sąjungą Amerikoje buvo daug komplikuočiau, nes mes dar neturėjome savo oficialaus statuso ir tegalėjome dalyvauti konferencijoje svečio teisėmis. Tačiau jau po šios konferencijos daugelis delegatų širdingai rūpinosi, kad lietuviams būtų suteiktas oficialus stebėtojo statusas (Toks delegatas gali viešai kalbėti, bet neturi teisės balsuoti). Įgijimas oficialaus stebėtojo statuso įrodytų, kad lietuvių studentų sąjunga Amerikoje yra legali ir tarptautiniai pripažinta organizacija. Lietuvių studentų sąjunga darys viską, kad šitoks statusas būtų pripažintas.

Baigiant, man norėtųsi atkreipti lietuvių visuomenės dėmesį į lietuvių studentų atstovavimo reikalingumą pasaulio studentų konferencijose. Juk akademinis jaunimas yra Lietuvos ateitis. Nuo jo didele dalim priklausys eilė faktorių, kurie mus ves į šviesesnę Lietuvos ateitį. Ar tat nereikėtų jiems daugiau padėti? Siųsti atstovus į minėtas konferencijas didžiausia kliūtis yra finansinė. Lietuvių studentų sąjun-

SPYRĖ IR - NE Į TĄ PATAIKĖ!

"LAISVOJI LIETUVA" (rugp. 23 d.) pirmojo puslapio kovingai nusiteikusių autorių tarpe išskėlė Dr. Br. Jucį, kuriam, pasirodo, dar nelengva susigaudyti kolegų daktarų - filosofų rate-lyje. Dr. Joną Grinių pavertęs knygos "Tauta ir Tautinė Iš-tikimybė" autorium, vanoja jį ne tik už drąsą dalyvauti Kultūros Kongrese ir skaityti pagrindinę paskaitą, bet ir už visus kitus nusikaltimus, įrodytus citatomis iš tos - dr. Juozo Girniaus knygos.

Kyla klausimas, kuo kaltas Kultūros Kongresas, jei už Dr. Juozo Girniaus knygos mintis apkaltinamas Dr. Jonas Grinius, kaip priejęs "be jokio skrupulo prie paties nacionalizmo pasmerkimo, savo persunktame naciona-listine dvasia veikale ir tas veikalas, irgi be jokių skrupulų, ga-lima vadinti 'nacionalistinėmis gadzinkomis'."

LB Centro Valdybai siūlyda-mas įsikišti ir atšaukti paskai-tininką "vardan sandaros ir gar-bės lietuviškojo Kultūros Kon-greso", dr. Br. Jucys vargu ar pats besusigaudytų, ką atšaukti - ar dr. Juozą Grinių, parašiusį nacionalistinė dvasia "naciona-listines gadzinkas", ar dr. Joną Grinių, apkaltintą dr. Juozo Gir-niaus "nuodėmėmis"?

ga niekada nebus pajėgi finansuo-ti savo delegatų kelionę, kartais ir į labai tolimus kraštus. Orei-kalas svarbus. Pagaliau netgi ir studentų moralinis palaikymas būtų jiems garantija, kad lietuvių visuomenė akademinių jausmą įvertina, pasitiki ir jų patriotiz-mu ir jų jaunystės energija, bei entuziazmu.

Tada ir lietuvių studentija su-kaups visą savo jaunystės idea-lizmą tauriam darbui už švieses-nį mūsų krašto rytojų.

PAPILDOMAI UŽDIRBKITE BENT PO \$100.00 PER SAVAITĘ atliekamu laiku.

Laisvu laiku atstovaukite mūsų Bendrovei. Mes esame viena pačių didžiausių ir seniausių SIUNTINIŲ firmų pasaulyje. Mes siunčiame geriausias prekes pigiausiomis kainomis. Pasidaryti mūsų atstovu NEREIKIA JOKIŲ YPATINGŲ KVALIFIKACIJŲ. Tą darbą gali atlikti bet kuris dirbantysis vyras, moteris, studentas ar pensininkas. Patikrindama paslaptį, siūlome taip pat parašyti mums ir VISIEMS KITŲ FIRMŲ ATSTOVAMS, nes su mumis galite pajėgti daugiau uždirbti, negu su kitomis firmomis. Dėl smulkesnių žinių ir sąlygų prašau rašyti tuojau šio laikraščio Administracijai. 6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviam. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

Premium quality
always
popular prices
everywhere!

Stroh's
BEER

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

BUY STROH'S BY THE CASE

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

PASIKALBĖJIMAS APIE "AKĖČIAS IR VEŽĖČIAS"

B. K. NAUJOKAS

Taip, dalykas būtų tikrai paprastesnis, jei rungtynės tarp socialinių doktrinų, tarp filosofinių, tarp politinių sistemų (gal net ir tarp religijų) būtų galima lemti ribotuose debatų rateliuose, kuriuose dalyvautų tik patys geriausi šalių ekspertai. Žinoma, laimėjimas būtų toj pusėj, kuri savo teigimus įrodytų ir priešingos šalies teigimus įtikinamai sugriautų. Bet, debatai gali likti ir be aiškios išvados, kadangi žmonės neturi priemonių visais atvejais ir visiškai neabejotinai surasti visus įtikinantį ir visiems objektyviai galiojantį sprendimą, kas gera, kas ne, kas tiesa, kas ne...

Bet toki "debatai", kaip ir A. D. pabrėžia, vyksta ne siaurame debatų ratelyje, o pasaulinėje arenoje. Prie to reikia pridėti, kad jie vyksta žymia dalimi ir teorinėje plotmėje. Gerai, kad ir A. D. pastebėjo, jog taip pat ir komunizmo klausimu iš abiejų pusių yra prirašyta tūkstančiai veikalių. Taigi. Tai yra vienas iš tų dalykų, ką iš pat pradžių ir esu norėjęs bei bandęs pasakyti. Vakaruose yra tūkstančiai veikalių, labai gerai motyvuotų, kalbančių prieš komunizmą įvairiais požiūriais, ir kaip tik tie veikaliai ir yra šaltinis iš kurio mes galim daug ko dar pasimokyti. Nebūtina iš visų tūkstančių, o nors iš keleto pačių geriausių! Kaip tik ir bandau atkreipti dėmesį į tai, kad vien tikai mūsų prieš ilgoką laiką galą turėtas patyrimas mūsų dar nepadarė tokių ekspertais, kad jau dėtumės esą pakankamai kvalifikuoti stoti į kovą prieš komunizmą pasaulinėje arenoje, teorinėje plotmėje ir dėtumės gal bet ką pamokyti, kaip prieš komunizmą kovoti ir ką reikia sakyti ar daryti toj kovoj.

Tiesa, kad ir tie labai geri veikaliai kovos dar nenulėmė antikomunistų pusėn, ir jie vieni nei nenulėmė. Tiesa ir tai, kad net mūsų, lietuvių jaunieji intelektualai ne visi yra su ta problema reikiamai susipažinę, ir kaikiurie gal yra nusiteikę skeptiškai dėl jų sutinkamų (ypač mūsų dėstomųjų) antikomunistinių argumentų. Čia kaip tik ir tegali atitinkamai paveikti tikrai ekspertiški teoriniai argumentai, patyrimo pavyzdžiai tik patilustruoti, bet neapriboti vien iliustracijomis.

Tad iš kur tas kaikiurių oponentų įsižeidimas ir toks uolus teorinių argumentų atmetinėjimas? Nejaugi tik todėl, kad mes jau tingim ta literatūra pasidomėti, ir tingėjimą norim pateisinti paniekinančiu atsiliepimu, esą vakaruose vien neišmanėliai apie komunizmą, esą vakariečiai net mentalitetas netinka tam dalykui suprasti, ir mums nėra čia iš ko pasimokyti, nes mes, "vėtyti ir mėtyti", jau esam visų geriausiai išmokyti, tegu tik mūsų klauso -- įsimin ir išklosim, kaip komunizmą pasauliui sutvarkyti...

Gerb. A.D., pagaliau, dar kartą veda nuo "vežėčių" prie "akėčių", "aiškindamas", jog "Anot Naujoko išeitų, kad geriau apie tai (apie areštus, persekiojimus, deportacijas nežmoniškoms sąlygomis ir kt. B.K.N.) neturėčiau aimanuoti ir skystis amerikiečiams"...

O tas ir yra, kad nieko panašaus, anot Naujoko, "neišeitų". Sąžiningai pakartojus Naujoko mintį "išeina" tik tai, kad aimanavimo ir skundimosi labai daugeliu atvejų čia nepakanka. Jo gal labiau pakanka šaukiantis Lietuvai padarytos skriaudos atitaisymo, bet nepakanka, siekiant atverti akis apypalankiai nusiteikusiems komunizmo doktrinos atžvilgiu, ypač taip nusiteikusiems intelektualams (jų tarpe net ir mūsų pačių jauniems, kurie nebūdami prokomunistai, pasigenda juos ir kitus geriau įtikinančių argumentų, negu aimanavimai ir skundai). Kad šitaip, o ne anai "išeina", čia pat patvirtino ir A.D., gana išsamiai papasakodamas, kaip jam pačiam nepasisekė savo aimanavimais ir skundais įtikinti ar bent kiek sujaudinti komunizmą vien teoriškai (ir šališkai, nekritiškai) pažįstančių "salioninių komunistų" Amerikos universitete. Ir jis susidūrė su visiškai tais pačiais argumentais, kurie ir Naujoko buvo nurodyti (nes patirti iš panašių atsitikimų).

A.D. primena, kad komunistai yra fanatikai, taigi teoriniai debatai su jais neįmanomi. Bet su fanatikais nei kiek neįmanoma mesni debatai ir apie praktiką, apie patyrimus. Fanatikas gali būti nugalėtas tik jėga, kuria mes irgi nedisponuojame (o teoriniais argumentais, pasistengę, galėtumėm disponuoti ir galėtumėm pavartoti juos ten, kur jų reikia, kur jie gali būti veiksmingi).

Pagaliam, A.D. atrado, esą, Naujokas pats savo tezę sugrįvo, sakdamas, kad su socialinėmis doktrinomis neįmanoma susidoroti tokiu pačiu būdu, kaip su ydingais mašinų konstruktorių brėžiniais. O visgi dar neaišku, kokia tezę ir kaip čia tapo sugriaušta.

Težė buvo ir tebėra tokia, kad jei mašinos idėja brėžiny, teoriškai atrodanti teisinga, praktikoje (pagamintame modelyje) neveikia taip, kaip numatyta, tai galima objektyviai nustatyti, kur yra yda -- ar tik modelio pagaminime, ar brėžiny ir net pačio idėjoj. Jei atsitinka pastarasis atvejis, tai paaiškėja, kad idėja, pirmą kartą ir atrodžiusi teisinga, betgi, pasirodo iš pat pradžių buvusi ydinga. Apie perpetuum mobile projektus teko girdėti, bet nėra girdėta, kad kas nors būtų sugalvojęs neįdėtingą tokio įtaiso projektą. Be to, jų visų ydingumas įrodytas ne tik ne-

veikiančiais modeliais, bet ir teoriškai: iš fizinių medžiagų perpetuum mobile įtaiso negalima padaryti, taigi ir bandymai tą padaryti iš anksto tušti. Kitaip yra su socialinėmis teorijomis. Nesėkmingi bandymai nesudaro galimybės objektyviai nustatyti, kur yra yda -- idėjoj, ar praktikoje, ir nesėkmingi arba net ir pasibaisėtini bandymai nebūtinai visus atgraso nuo ryžimosi dar ir dar bandyti idėją įgyvendinti. A.D. ką tik pasakė, kad B.K.N. pats sugrįvo šia savo teze, čia pat, beveik tais pačiais žodžiais, kaip ir B.K.N., tą tezę kartoją, kaip teisingą, sakdamas, kad "Socialinės teorijos tikrintojas nėra linkęs prileisti, kad jo teorija klaidinga, jei jam nesiseka gyvenime jos pravesti".

Tikrai taip. Todėl jam kitaip įtikinti ir nepakanka tik rodyti blogus praktikos pavyzdžius. Jei jis nėra absoliučiai aklas fanatikas, gal jį galima įtikinti, kad ydos praktikoje yra kilusios ne iš ydingo idėjos vykdymo, o iš pa-

APIE DOLERIUS, PAMINKLUS, GRABORIUS, CHRUŠČIOVĄ...

Z. V. Rekašius

Gana keistai kartais atrodo lietuvių gyvenimas Amerikoje, ypač lietuviškuose laikraščiuose. Pasakinių kelių mėnesių lietuviški laikraščiai mane beveik įtikino, kad jokia kita tauta pasaulyje taip rūpestingai nesiruošia mirti, kaip ruošiamės mes, lietuviai, ypač čia Amerikoje. Jokia kita spauda tiek neagituoja ir neragina statyti įvairiausių paminklų, kiek paminkline "karščiuge" apsirgę lietuviški laikraščiai. Ir visi tie paminklai vis lietuvių (I) -- Indijoj, Čilėj, Naujoje Meksikoje, Washingtone, Bavarijoje, Portlande -- visur kas nors randa būtino reikalo statyti kokį nors paminklą. Galima šiuo metu dar daug spėlioti, kuriamėsveito užkampyje kas nors ras būtina reikalą statyti sekantį "lietuvių bėbės paminklą" -- zuluų sostinėje, Japonijoje ar Adis Abeboje? Tačiau dalykai darosi nebejuokingi, ypač kada "tėvas, draugas ir mokytojas" Chruščiovas jau pusę pasaulio baigia užvaldyti -- pritrūks greitai vietos "lietuvių bėbės paminklams" šiame pasaulyje.

Šitai maždaug būtų galima pasakyti, jeigu šitokiais mediniais, mūriniais ir akmeniniais paminklais nežudytume gyvosios lietuvių bėbės. Ogyvoji lietuvių bėbės pasaulyje šiuo metu turi du pagrindinius tikslus. Pirmas -- politinis tikslas -- tai kova už lietuvių tautos laisvę. Šita kova prieš komunistinę vergiją ir rusišką kolonializmą reikalauja daug darbo, jėgų, ištvermės ir pinigų. Nekalbant apie jėgas ir darbą, laisvame pasaulyje gyvenant lietuvių įvairiais būdais suan-

čios idėjos ydų. Bet tada reikia tas idėjas ydas ir ryškinti. Kokiu ne kokiu, bet jau komunizmo atveju tikrai įmanoma grynai teoriškai, net ir neimant dėmesin dabar jau žinomų praktikos pavyzdžių, įrodyti, kad ji yra pati savyje ydinga, ir kad juo tiksliau pagal komunizmo teoriją gyvenimas bus sutvarkytas, juo labiau jis turės būti pasibaisėtin.

Kad nesėkmingi praktiniai socialinių doktrinų bandymai (ir pasakojimai apie patyrimus iš tų bandymų) žmonių neatgraso nuo tų bandymų kartojimų ir nuo tolesnio tų pačių ar kiek modifikuotų teorijų propagavimo, A.D. gana įtikinamai patvirtino ir atpasakodamas geroką pluoštą iš vadovėlių žinomų socialinių-ekonominių doktrinų istorijos žinių, tuo irgi, gal jau nebebūtina ir reikalinga, paremdamas B.K. Naujoko tezę... Betgi tai padaryta pareiškus, esą, Naujokas tą tezę jau sugrįvo...

Tokia virtinė ekskursijų nuo "vežėčių" prie nebuvečių (pramanytų ir B.K. Naujokui prikabinamų) "akėčių" nuvedė diskusijas į netikėtai tolimas lankas. Gal grįžkime prie temos?

Barė ponas katinėl...

(Iš Lietuvių Dienos Putname) B. Kerbelienės nuotrauka

saulyje. Vasario 16 gimnazija gal ir išvengs mirties dar kurį laiką, jei pavyks gauti paramos iš vokiečių vyriausybės. Lietuvių pinigų čia nebeužtenka. Šitokia liūdna daina lietuvių, mirštančiai dėl pinigų stokos.

Labai pavydžiu tiems, kurie gali šaltai ir ramiai kalbėti apie \$350,000 "lietuvių bėbės" paminklams Washingtone, tūkstančius lietuviškų dolerių statyti ligoninėms Indijoje, ispaniškiems Aušros Vartams Naujoje Meksikoje ir taip toliau. Valia kiekvienam savo pinigais remti sau patinkamus darbus. Tačiau rinkti šitokiems darbams lietuviškus centus "lietuvių bėbės" vardan ir dangstyti šitokias pastangas lietuviškumo ir patriotiškumo priedanga yra didelis tautinis nusikaltimas. Nusikaltimas, kuris yra tiek didelis, kiek didelės mūsų tautos kančios laisvės kovoj. Štai kodėl agitacija svetimiems paminklams "lietuvių bėbės" vardan neleidžia naktimis užmigti. Štai kodėl siūlau, agituojau, maldauju, prašau -- nei vieno cento svetimiems paminklams, kol lietuvių tautos kova žūti ar gyventi nėra laimėta. Statykime savas

HEARING AIDS

VISKAS AUSIJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440 arba rašykite

ACOUSTICON OF CLEVELAND 845 Prospect Ave.

GREETINGS and BEST WISHES

THE L & K HOTEL

654 BOLIVAR ROAD

SU 1-4197

BEST WISHES

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 Bessemer Avenue

DI 1-9807

Vertė J. P. Palukaitis

(57)

— Apie tai jūs man nesakėte nė žodžio! — sušuko Julija, kuri paraudo, ir kurios mėlynos akys žvelgė šaltai ir piktai.

— Mes stengėmės, — galantiškai tarė Grafas, — apsaugoti tamstą nuo grubios šio gyvenimo tikrovės. Ir pagaliau, pone Reinoldai, kai mes tamstai paskambinome, ir tamsta neatsiliepi, mes pabūgome, kad tamsta gali būti kur nors kitur — Andrassy Ut, pavyzdžiui. Mes toli gražu nebuvo tikri dėl mūsų reikalo, užtenkamai nepasitikėj, kad leistumės į riziką. Ir dėlto mes leidome tamstai eiti į spąstus — apgailestauju, turėdamas prisipažinti, kad mes matėme tamstą į tuos spąstus įeinant. Mes buvome tik už šimto metrų, pasislėpę automobilije — laimei, tai buvo ne manasis, turio čia konstatuoti, kuriuo Imre vėliau trenkė į sunkvežimį. — Jis nukreipė pilną apgailestavimo žvilgsnį į Reinoldą. — Mes nesitikėjome, kad tamstą tuoj pat pradės rimtai tardyti.

— Tikiuosi, kad bent dabar esate patenkinti, — pasakė Reinoldas, ištraukė vieną klibantį dantį kriptelėdamas, jam atspalaiduojant, ir numetė jį ant grindų.

— Ar tai visa, ką tamsta gali į tai atsakyti? — paklausė Julija. Ji pažvelgė į Grafą ir Janscij piktomis akimis, tačiau jos žvilgsnis buvo švelnus, kai ji vėl jį nukreipė į Reinoldo burną. — Po visa to, ką tamstai padarė?

— O ką aš, tamstos nuomone, turėčiau daryti? — draugiškai paklausė Reinoldas. — Gal aš turiu pabandyti Grafui taip pat išmušti porą dantų? Aš jo vietoje būčiau lygiai taip pat elgėsis.

— Taip, matai, mieloji, tai ir yra supratinga vyro specialisto laikysena, — pastebėjo Janscis. — Tačiau mums vis dėlto nepaprastai gaila, kad taip atsitiko. Taip, ir kas dabar, kai magnetofoninė juosta išsaukė didžiausią medžioklę pastarųjų mėnesių bėgyje? Tamstai, pone Reinoldai, belieka Austrijos siena, prileidžiu, ir būtent, ko greičiausiai.

— Austrijos siena, taip. Galimai greičiau — to nežinau. — Reinoldas žiūrėjo į abu priešais sėdinčius vyrus, galvojo apie fantastiškas istorijas, kurias jam buvo pasakojusi Julija, ir žinojo, kad į Janscio klausimą tėra tik vienas galimas atsakymas. Jis atsargiai ištraukė antąjį dantį, atsidojo, jam atsilaidavus, ir nukreipė žvilgsnį į Janscij. — Tai priklauso nuo to, kiek laiko užtruks, kol surasiu profesorį Jeningą.

Praėjo dešimt sekundžių, dvidešimt sekundžių, pusė minutės, nieko daugiau negirdint, kaip vienodą motoro ūžimą, padangų girgždėjimą ir Sandoro bei Imres murėjimą, jiems besikalbant šoferio būdelėje. Paskui mergina ištiesė rankas į Reinoldą, pirštų galais atsargiai pamėmė jo sudaužytą veidą ir pasukinėjo galvą.

— Ar tamsta netekai proto? — tarė ji, stebėdama jį nesuvokiančiomis akimis. — Kitaip negali būti, tamsta turėjai netekti proto.

— Be abejo, — pridūrė Grafas, kuris atsikimšo bonką, patraukė iš jos stiprų gurkšnį ir tada bonką vėl užkimšo. — Jam buvo per daug.

— Taip, pamišimas, — tarė Janscis. Jis pažvelgė į savo randuotas rankas, ir jo balsas buvo labai švelnus. — Nėra kitos ligos, kuri būtų tokia užkrečiama, kaip ši.

— Ir ji prasiveržia taip staigiai, — Grafas susirūpinęs stebėjo savo kišeninę bonką. — Universalus vaisas gelbsti nuo visko, bet tik tada, kai laiku panaudojamas.

Visiškai nesuprasdama, dairėsi Julija į tris vyrus; tada ji pradėjo palaipsniui suvokti, ir jos sąmonėn įsiškrėbė kažkokios artėjančios nelaimės nuojauta. Ji išblyško, jos mėlynos akys aptemo ir prisipildė ašarų. Ji neprotestavo, neparodė nė mažiausio prieštaravimo gesto — tartum jai tuo pat metu būtų paaiškėję, koks beprasmis būtų jos prieštaravimas — ir, pirmosioms ašaroms nuriedėjus jos skruostais, nukreipė veidą šalin, kad niekas negalėtų matyti.

Reinoldas tiesė ranką jai paguosti, bet tuoj ją su laikė, pažvelgęs į Janscij, kuris susirūpinęs jį stebėjo ir lėtai papurtė savo galvą; tada jis linktelėjo ir atitraukė ranką atgal.

Jis išsitraukė cigarečių dėžutę, įspraudė vieną tarp sumuštų lūpų ir užsidegė. Ji turėjo sudeginto popieriaus skonį.

(Skyriaus pabaiga) (Bus daugiau)

ILGIAUSIŲ METŲ ADVOKATUI JONUI BAGDŽIŪNUI

Š.m. rugpiūčio 30 d. adv. Jonui Bagdžiūnui sukanka 80 metų. Šia-ja proga noriu jį pagerbti žiupsneliu prisiminimų.

Pirmą kartą adv. J. Bagdžiūną sutikau 1935 m. Chicagoj, kai buvau atvykęs pasaulio lietuvių kongreso reikalais.

Susitikome neatsitiktinai. Amerikos lietuvių advokatų draugija sukvietė savo narių susirinkimą mano atvykimo proga, nes turėjau perduoti Lietuvos Advokatų Tarybos ir visų Lietuvos teisininkų sveikinimus ir linkėjimus Amerikos kolegoms.

Amerikiečiai kolegos sveikino ir mane, kaip Lietuvos teisininkų atstovą. Ryškiausiai pasveikino adv. Bagdžiūnas. Jis man įteikė odinį portfelį, o jame buvo įdėtas linksmai parašytas raštas su šimtu tūkstančių linkėjimų Lietuvos teisininkams ir man.

Adv. R. SKIPITIS

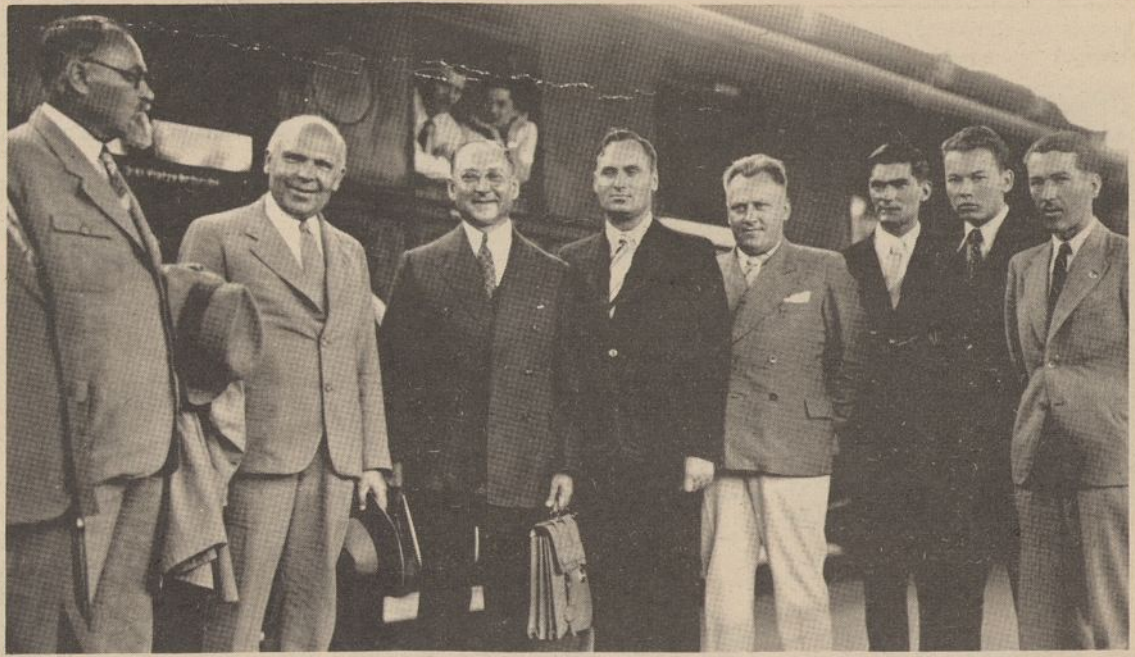
Iš karto pajutau, jog kolega Bagdžiūnas yra geros nuotaikos ir energingas žmogus, kurio palankumas lietuviškiems reikalams buvo neabejotinas. Tas jo palankumas greit virto gražia talka, kai man teko darytis, kas galėtų parinkti lietuvių sportininkus ir parūpinti jiems lėšų kelionei į Lietuvą.

Kolegai Bagdžiūnui sportininkų reikalai nebuvo svetimi. Šiame reikale jis man padėjo daug, negu galima buvo laukti. Parinkti sportininkus jam padėjo garbingos atminties bankininkas Jonas Brenza. O sunkiausias uždavins buvo sutelkti 5-6 tūkstančius dolerių sportininkų kelionei apmokėti.

Tai vyko tuo po sunkiosios de-

presijos. Doleris buvo kelis kartus brangesnis negu dabar. Sutelkti tās pinigų reikėjo skubiai - per 2-3 mėnesius. Adv. J. Bagdžiūnas parodė didelį sugebėjimą, energiją ir veiklą pinigų rinkimo darbe. Dėka tokių sekmingai veiklai Lietuvon atvyko puikus būrys šaunių lietuvių sportininkų su jau tuomet žinomu sportininku E. Kriaučiūnu priešaky. Malonu pažymėti, kad vienuolikos sportininkų tarpe buvo viena moteris - p-lė Šimaitytė, pirmaujanti plaukikė Illinojaus valstijoje.

Pats adv. J. Bagdžiūnas Lietuvon atvyko vienais metais vėliau - 1936 m. Sakėsi atvykęs pamatyti nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, susipažinti su Lietuvos teisininkais, na - ir pakviesti Lietuvos sportininkus Amerikon, Lietuvoj jau buvo žinoma,

Šio straipsnio autorius adv. Rapolas Skipitis (antras iš kairės), 1936 metais Kauno geležinkelio stotyje pasitikęs adv. J. Bagdžiūną Borden, atvykusį kviesiti lietuvių sportininkus rungtynėms į Ameriką. Šalia J. Bagdžiūno stovi buvęs Kūno Kultūros Rūmų referentas A. Latvėnas, dabar gyvenęs Los Angeles, Calif.

AKIMIRKOS

Stipresnis už žalvarį

Bronys Raila

Prof. Mykolas Biržiška (stovi dešinėje) su broliu prof. Viktoru vieno apsilankymo metu B. Railos namuose, Los Angeles, Calif.

1920 metais liepos 15 dieną laisvosios Lietuvos kariuomenei įžengus į Vilnių, kitą rytą čia tuomet ėjęs lietuviškas laikraštis lenkų kalba "Echo Litwy" vedamajame rašė:

"Lietuva jau turi savo sostinę, atgavusi ją visos lietuvių tautos sunkia kova, pastangomis ir prakaitu..."

Trumpai primindamas, kad dar nesenai lenkai Lietuvos nepriklausomybės šūkį vadino "politiniu netaktu", "pasirengimo trūkumu" ar stačiai "studentišku bloznavimu" (kaip panašiai dabar kreminiai ir lietuviškai kalbantieji bolševikai tai iš naujo vadina "buržuaziniiais svačiojimais" ir net, anot A. Sniečkaus, "nusiakaltimu lietuvių tautai"!), vedamojo autorius toliau rašė:

"Toji mažoji Lietuva, toji trijų milijonų tautikė drįstanti sva-joti apie nepriklausomybę, apie savą valstybę?! Juk ją pasmaugus tučtuojau!... Nepasmaugė! Ir keistas atrodė, daug kam nesuprantamas kelias, kurį gavo pasirinkti lietuvių politika. Pasirinkta vytautinis kelias: mušti priešą, atsiremiant priešu..."

Tų žodžių, parašytų prieš 42 metus, autorius buvo Mykolas Biržiška. Jais jis labai tiksliai, būdingai ir esmiškai išreiškė lietuvių tautos valią ir jai likimo skirtingą politinio reiškinio būdą.

Jis pats šventojo Lietuvos nepriklausomybės šūkio ištikimai laikėsi per visą žemišką kelionę. Prieš tai ir po to - per eilę šviesių ir tamsių dešimtmečių. Jis tam paaukojo visą savo gyvenimą.

Šitaip anuomet pasveikinęs laisvosios Lietuvos kariuomenės įžengimą į sostinę Vilnių, giliai tikėdamas Lietuvos laisvės idealo patvarumu, vėliau išvaręs jos kūrybos visuomeniniuose ir kultūriniuose dirvonuose labai gilią vagą, blaškytas karo ir likimo smūgių ir niekada dvasioje nepalūžęs, Mykolas Biržiška mirė 1962 m. rugpiūčio 24 d. 9 valandą vakare nuo Vilniaus taip tolimame Los Angeles mieste.

Jis mirė per pat savo gimtadienį, kada jam sukako lygiai 80 metų. Šio savo apskrito ir tikrai patriarchiško gimtadienio jis laukė, nors ir jausdamas, kad jėgos vis silpnėja ir kad bet kurią dieną gyvybės sūslas galės nutrūkti. Todėl nebuvo patenkintas ir artimiesiems liūdnai skundėsi, kai Los Angeles lietuviškų organizacijų komitetas jo sukahties minėjimą neapgalvotai ir be reikalo buvo nutaręs nukelti į rugsėjo mėnesio pabaigą.

Galėtume, man rodos, pasakyti, kad savo 80 metų gimtadienio jis sulaukė tik su žemaitišku užsispyrimu.

Kai šių metų pradžioje jį ištiko stiprus ir jo gyvenimo bėgyje jau trečias širdies smūgis, Mykolas rungėsi antžmogiškomis pastangomis savo giliame amžiuje vėl atsigaivėlioti ir po kelių savaitžių atsistojo ant kojų. Jis nekreipė dėmesio į gydytojų įsakymus ir artimųjų prašymus ilgiau pagulėti, rimčiau patausoti kuklias fizinės pajėgas, susilaikyti nuo nuolatinių įtemptų protinių ir rašto darbų.

Jis stačiai nepaisė negalavimų, nuovargio, persitempimo ar net sunkių ligų. "Aš gyvenu su tuo silpnumu", kartą jis mums kalbėjo dar prieš keletą metų, atvirai paklaustas, kaip jis galės būti vis toks aktyvus ir judrus, nežinint brandžios amžiaus naštos ir daugybės jo lemties karčių sunkumų. "Visą savo gyvenimą aš buvau silpnos sveikatos, senai apsirpauau, nekvairinu sau dėl to galvos ir štai su tuo silpnumu laikausi ilgiau už daugelį savo bendraamžių..."

Kaip retas kas, šis bajoriškas individualistas buvo - organizacijų, draugijų, klubų, visokių sambūrių par excellence visuomeniškas, pareigingas ir skrupuliškai drausmingas rėmėjas, narys, dalyvis, bendradarbis, dažniausia gi pirmininkas ar kitoks vadovas. Toks jis pasiliko ir per savo gyvenimo paskutinį dešimtmetį, kai aplink save teturėjo tik lietuviškos visuomenės trupinius, skeveldras, okeano vidury sudaužyto lietuviško laivo plūduriuojančius šipulius.

Bet jis visada buvo su jais, buvo su visais ir nuolat, pas visus lankydamsis, nieko neatmesdamas ir niekieno neatmetamas. Net per paskutinį savo gyvenimo mėnesį jis, tarsi atlikdamas kokį būtiną ir savaime suprantamą ritualą, lankė savo parapijos sekmadienines pamaldas, susirinkimus, paskaitas, pobūvius ar piknikus - ir buvo be galo nelaimingas, jei turėjo kokį paskutinį savaitį visuomeninį suėjimą ar reikalą apleisti. Nebegalėdamas kitų lankyti, jis ilgėjosi, kad kolonijos lietuviai jį per mažai aplankų...

Bet visas šis skruzdėlės judrumas buvo greičiau tik išorinis šydas, tokia buitinių manierių forma. Ją atitiko, pripildė ir sklidinai viršijo nepaprastas, nuostabus, man beveik dabartyje nežinomas kitas žmogaus dvasinis judrumas, nuolatinis degimas, domėjimasis, tikėjimas ir gyvenimas tautos likimo rūpesčiais, jos rezistencijos pastangomis, kultūros lobių ugdymu ir net iki kokuomo įkyrėjančiais mūsų emigrantinės politikos vingiais.

Tais atžvilgiais jis buvo žėrinčiai jaunas. Ir liko jaunas, dvigubai jaunas. Žvalesnis ir jaunesnis už visas už save jaunesnes generacijas.

Jis maždaug prilygo tik Vincui Kudirkai, kuris jau mirties patale ligi paskutinio atodūsiu vis degė ir rašė lietuvių tautai.

Gimtadienio išvakarėse Mykolas gavo iš Chicago stambų pluoštą "Aleksandryno" korektūrų ir su įkvėpimu griebėsi jas skaityti. Protarpiais nusilpdamas fotelyje ir dukterų baramas, kam taip skuba ir neskiria daugiau laiko poilsiui, jis atsikirtinėjo: "Reikia pasukubėti, negaliu gaišti, čia daug darbo..." Ir jis vis skaitė, tvarkė rankraščius, dar pervartinėjo visą lietuvišką ir kitokią spaudą. Jo paskutinių dienų poilsio ir darbo kambarys liko apverstas tomis korektūromis, rankraščiais, knygomis ir laikraščiais.

Štai koks buvo tasai neaprepiamai turiningas, pilnas ir nuostabus silpno kūno, bet plieninės valios, sodraus ir blaivaus proto, karštos lietuviškos širdies gyvenimas visuose savo elementuose. Amžiams tai pasiliks pavyzdys.

Su Mykolu Biržiška, kaip vienu iš ryškiausių to laikotarpio įkūnytoju ir simboliu, nuėjo į anapus daugiau kaip pusė šimtmečio lietuvių tautos istorijos, kur jo vaidmuo ir įnašas buvo stipriai apčiuopiamas gal dešimtyje mūsų tautos gyvenimo pagrindinių sričių.

Ką sakau: "nuėjo į anapus", banaliai pasigaudamas nublukusią frazę, kurią gilitinės dalgis, vis gūdžiai pažvangindamas mūsų draugų ir pažįstamų aplinkumoje, daro jau per dažną. Nueis į žemę tik jo silpnutis ir susivartojęs kūnas, bet Mykolas Biržiška yra ir liks gyvas lietuvių tautai dar per neįskaičiuojamus ateities amžius. Nes jis, anot senųjų romėnų poeto, statė ir pasistatė sau paminklą, stipresnį už žalvario.

Jis visas lieka savo veikaluose ir darbuose, kurie buvo pradėti ir pusiau įvykdyti ir tebestovi prieš mus nuolatiniu įpareigojimu juos tęsti toliau.

Lietuvių literatūros profesorius, palikęs tūkstančius gyvų savo mokinių žiupus ir anapus geležinės uždangos... Lietuviškų raštų pionieriškas tyrėjas ir mūsų kultūros istorikas... Daugelio knygų autorius visokiais lietuviškais klausimais... Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas ir Vytauto Didžiojo Universiteto rektorius... Paskutinis laisvojo lietuviško Vilniaus Universiteto rektorius... "Lietuvių tautos kelio" ir dešimčių kitų knygų autorius... Vilniui Vaduoti Sąjungos ilgmietis pirmininkas ir gausybės kitų draugijų bei įstaigų pirmininkas ar garbės narys... Žurnalistas, vienas iš temperamentiškiausių ir spalvingiausių lietuvių publicistų, sultingas polemistas savo tūkstančiais straipsnių lietuvių ir lenkų kalbomis - nuolatinėje kovoje prieš varšuvinių lenkų imperializmą, prieš carinius maskolius ir kremlinius bolševikus, prieš kryžikiškius nacius, kur visur, tariant jo žodžiais, jis "gavo pasirinkti" ne visiems suprantamą, bet būtiną lietuviškos politikos vytautinį kelią...

Pagaliau, Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Akto signataras.

Jei tai paminėjau pabaigoje, tai kad pats signataras, nors nesikratė tos garbės, bet nekartą pajaukudavo: "Po karo taip mus pradėjo vadinti. Na, signataras, o ką? Taip pasitaikė, kad tuomet buvau Vilniuje. Šį tą dirbom kaip mokėjom. Taip jau išėjo, tai ir pasirašiau Nepriklausomybę drauge su kitais. Iš tikrųjų, Nepriklausomybės atstatymas prasidėjo daug daug anksčiau. Ištiesios kartos jai dirbo, ir ją išlaikyti ir dabar vėl atstatyti taip pat reikės visų lietuvių patriotų pasiaukojimo..."

Per paskutinį dešimtmetį likimas man lėmė labai arti gyventi prie Mykolo Biržiškos, dažnai su juo susitikti, kalbėtis bei aplankyti. Jis palaikė kiekvieną lietuvišką reikalą ir mėgo kiekvieną lietuvišką darbą, visai neskirdamas nei srovii, nei pasaulėžiūrų. Ir ne dėl to, kad jis buvo vienas iš Lietuvių Rezistencinės Santarvės steigėjų, jos veiklus narys nuo pirmos dienos ir per du pastaru metu jos Los Angeles skyriaus pirmininkas, bet man ryškiausia įspūdį jis paliko visam laikui, kaip lietuviškas idealus rezistentas plačiausia prasme: nuo pat jaunystės visais savo subrendusios vyrystės laikotarpiais ir ypač žiloje senatvėje, kada jo tautinė, patriotinė ir valstybinė laisvės įstanga buvo taip dvasiškai intensyvi ir stangri.

Dėl laiko stokos jis gal nebesitikėjo savo svajonių laimėti, bent niekad neabejojo galutinio lietuvių tautos laisvės laimėjimo tikrumu.

O tai lieka mums visiems įkvėpimo šaltinis.

Sukaktuvininkas adv. Jonas Bagdžiūnas Borden su žmona Elena, kuri yra jo didelė rėmėja lietuviškoje visuomeninėje veikloje.

kad adv. Bagdžiūnas yra ir judrus visuomenininkas. Jau buvo žinomi ir kairurie jo visuomeniniai darbai.

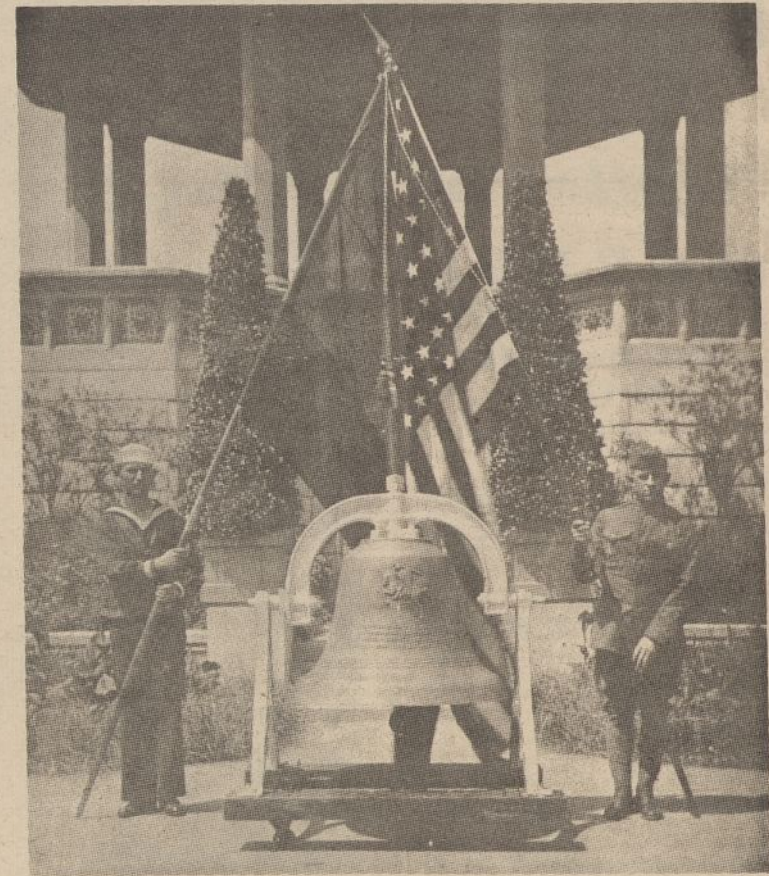
Sakysim, buvo žinoma, kad adv. Bagdžiūno iniciatyva Amerikoje buvo nuliendintas ir Lietuvon atgabentas laisvės varpas, kuris buvo įkeltas į Karo Muziejaus bokštą ir kuriuo iškilmingomis progomis skambindavo. Buvo taipogi žinoma, kad adv. Bagdžiūnas vežiodamas tą laisvės varpą po įvairias Amerikos lietuvių kolonijas ir sakydamas karštas prakalbas sutelkė tiek pinigų kad pakako varpo išlaidoms apmokėti ir dar perduota virš 8 tūkstančių bendriems Lietuvos reikalams. Taipogi žinojome, kad Bagdžiūnas važinėjo po Amerikos lietuvių kolonijas kartu su garbingos atminties Lietuvos ministreriais Jonu Vileišiu ir Povilu Žadeikiu ir ragino žmones

pirkti Lietuvos laisvės bonus. Šios pastangos buvo labai sekmingos.

Taigi, adv. J. Bagdžiūno darbai, jei ir ne visi, tai bent jų dalis, buvo žinomi ir Lietuvoj, todėl nenuostabu, kad jam atvykus, visur jis buvo džiaugsmingai sutinkamas ir nuoširdžiai vaišinamas.

Teisininkams jis buvo ypač artimas. Advokatų Tarybos pirmininkas prof. P. Leonas sušaukė posėdį kolegai J. Bagdžiūnui pagerbti. Vakare Metropolio viešbuty buvo gražios vaišės, kuriose dalyvavo apie 70 teisininkų. Neapsiėjo be prakalbų. Svečias ilgo ir įdomioj kalboj, įpindamas gražaus humoro, spalvingai pavaizdavo Amerikos teismus. Nesivaržydamas rodė Amerikos teismų ir tamsiąją pusę.

(Nukelta į 6 psl.)

Laisvės Varpas Amerikos lietuvių 1922 m. padovanotas Lietuvai.

Ilgiausių metų J. Bagdžiūnui...

(Atkelta iš 5 psl.)

Išklausę tą jo kalbą suprato, kad adv. J. Bagdžiūnas mūsų tarpe jaučiasi kaip savųjų šeimoj, kur kalbama nuoširdžiai ir atvirai. Tat mus dar labiau suartino.

J. Bagdžiūnas, atvykęs Lietuvon, nesėdėjo vien tik Kaune. Jo buvo pilna visur: ir Palangoj ir lenkų okupuotame Vilniuj ir Nepriklausomos Lietuvos kaime. Judrus, geros nuotaikos, netingis pakalbėti buvo mielai klausomas kaime ir mieste. Jo kalbos įdomios, nuotaikingos, perpintos gražiu humoru. Pastabus, suprato ir teisingai įvertino milžinišką Lietuvos pažangą nepriklausomybės metais. Džiaugėsi gražiai veikiančiomis įstaigomis, ypač teismais. Teisingas lietuvių sukurtų įstaigų vertinimas sukėlė mūsų širdyse tikrai brolišką jausmą J. Bagdžiūnui.

O kai po 4 metų nuo jo apsilankymo Lietuvą ištiko baisioji nelaimė - bolševikų, nacių ir vėl bolševikų okupacija, kai šimtus Lietuvos teisininkų okupantai išžudė, kai 400 Lietuvos teisininkų gelbėdami savo gyvybes turėjo bėgti į laisvąjį pasaulį, kai pustrėčio šimto lietuvių teisininkų rado užuovėją Jungtinėse Amerikos valstybėse - tai ir dabar advokatas J. Bagdžiūnas lietuviams teisininkams tremtiniams buvo vienas draugiariausių Amerikos lietuvių advokatų. Jis rėmė suvargusius lietuvių teisininkus laisvame pasaulyje ir kolegas tremtinius - kankinius Sibire. Duosniai šelpė ir lietuvių teisininkų tremtinių spaudą.

Kaip ažuols drįs prie Nemunėlio
Lietuvis nieko neatbos...

Šie dainos žodžiai man prisimena, kai pagalvoju apie sukaktuvininką advokatą Joną Bagdžiūną. Vieniolikmetis berniukas atkeliavo į Ameriką ir čia ne tik jokiuose raštuose nepaskendo, bet pats savomis jėgomis praskyrė taką į geresnį gyvenimą,

BEST WISHES

Cott
QUALITY
BEVERAGES
into
your home.

IT'S **Cott** TO BE GOOD
MARVEL
BEVERAGE CO.
8915 CRANE AVE.
BR 1-4400

• Laisvės Kovų Dainas, išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, Clevelande galima užsisakyti pas: Vyt. Stuogį — 1198 E. 84 St., tel. SW 5-4676; Marijų Blyną — 6823 Bayliss Ave., tel. 361-8165; Dr. Vl. Ramanauską — 18310 Marcella Rd., tel. IV 1-6700 ir Dirvoje.

Dirvoje Laisvės Kovų Dainas galima užsisakyti ir paštu ne Clevelando gyvenitojams.

Adv. J. Bagdžiūnas Borden, lankydamasis 1936 metais Lietuvoje, Nidoj sklandymo mokykloje majoro J. Pyragiaus priežiūroje gavo progos su sklandytuvu "Uodas" pamatyti Kuršių mاریas iš debesų...

užaugo tvirtu vyru ir sąmoningu atspariu lietuviu.

Šių gražaus amžiaus sukaktuvių proga man ypač malonu pareikšti pagarbą mielam kolegai J. Bagdžiūnui už jo atliktus visuomeninius darbus, pasidžiaugti jo sėkmingai pragyventu ilgo amžium ir iš visos širdies palinkėti dar daug daug gražių saulėtų dienelių šioj žmogiškoj

kelionėj.

Ilgiausių metų mielam kolegai Jonui Bagdžiūnui!

Laisvės Varpo...

(Atkelta iš 1 psl.)

mokyklų Amerikoje nebuvo ir kalbėti lietuviškai pramokau na-

muose, su tėvais visad kalbėdamas tik lietuviškai. Vėliau būdamas 12 metų amžiaus pradėjau dirbti Olšausko (velionio Antano Olšo tėvo) leidžiamame laikraštyje Lietuva raidžių rinkėju. Ten tekdavo susitikti su tų laikų lietuvių inteligentais Juozu Šernu-Adomaičiu, dr. J. Šliupu, kun. Kaupu ir kitais, iš kurių daug sužinojau apie Lietuvą ir dar labiau išmokau ją mylėti.

Šiandien adv. Jonas Bagdžiūnas gyvenimo išvargintas, dažnai vakarais baigęs skaityti lietuvių

laikraščius, susimąsto. Jo atminty, kaip koks filmas perbėga anų metų lietuviškoji veikla, kai jis dar buvo jaunas, kai dar buvo gyvi kiti Chicagos lietuviai ažuolai.

- Mano didžiausias troškimas sako adv. Jonas Bagdžiūnas, kad Lietuva kuo greičiau būtų laisva ir nepriklausoma.

Mūsų linkėjimas sukaktuvininkui, kad jo svajonė įsigyvendintų ir jis sulauktų Nepriklausomos Lietuvos atstatymo.

(vg)

the MAY co's (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN HEIGHTS PARMATOWN SOUTHGATE EAGLE STAMPS PADIDINA SANTAUPAS

FANTASTINIS PALTŲ IŠPARDAVIMAS

Mes nupirkome žymaus paltų gamintojo visą 103,500 kiekį pardavimui

už \$46,000!

ŽIEMINIAI PALTAI, PRAEITAI
METAIS PARDAVINĖJAMI
NUO \$39.⁹⁹ IKI \$49.⁹⁹

\$20

DYDŽIAI
juniorėms
5-15
ponioms
8-20
mažiems ūgiams
6-16

Daugelis sukirpti laisvai,
kad sutalpinus 38 ir 40 dydžius.

Ši žymi gamykla pasiekė perprodukciją praėjusios žiemos pabaigoje ir 1962 pradžioje. Mes nupirkome visą likutį šių aukštos kokybės puikiai pasiūtų paltų ir parduodame jums už tokią fantastinę ir neįtikinamai žemą kainą!

VIRŠ 100 STILIŲ! – VIRŠ 20 SPALVŲ!

VISOS ŠIOS MEDŽIAGOS

* Worumbo Serena
* Enigers Flece
* Enigers Fur Blend
* Worumbo Fur Laine
* Wyandottes Wool Dimple
* Wyandottes Vellurn
* Packard Plushes
* Anglo Wool Fabrics

* All Wool Tweeds
* All Wool Plaids
* Woll Zibeline
* Wool Chinchilla
* Wool and Fur Blend
* Imported Woolens
* Wool and Cashmere Blend
* Wool Tre-Bark

VISOS ŠIOS SPALVOS

* Beige
* White
* Green
* Pink
* Blue

* Black
* Toast
* Orange
* Teal Blue
* Red

* Brown
* Navy
* Kelly Green
* Royal Blue
* Taupe

* Grey
* American Beauty
* Nude
* Powder Blue

VISI ŠIE STILIAI

* Clutch
* Button-Up
* Flair Coats
* Straight Lins
* Belted Backs
* Chin Collars

* Peter Pan Collars
* Stitched Detailing
* Patch Pockets
* Turn Back Cuff
* Push-Up Sleeve
* Betl Seaming Details

* Scarf Coats
* All Canvas Fronts
* Pelon Lined Collar
* Reinforced Buttons

Visi su Milium pamušalais, kad tikytų išties metų patogumui, daugumas su šiltomis priedais po pamušalu.

RŪSIO MOTERŲ RŪBŲ IR PALTŲ SKYRIUJE...

THE MAY COMPANY, VISOS 4 KRAUTUVES, ĮSKAITANT IR SOUTHGATE.

ĮMOKĖJUS \$5

Jums išskiriama pasirinktas paltas, saugojant tol, kol jums bus reikalingas.

CLEVELANDE ir apylinkėse

ALT S-GOS KONFERENCIJA

Pasinaudodami Dirvos rengiamu rudeniniu vakaru šeštadienį, rugsėjo 29 d., Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus valdybai susitarus su Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdyba, Clevelande įvyks Tautinės Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų suvažiavimas. Posėdžiai numatyti du: šeštadienį, rugs. 29 d., ir sekmadienio rytą. Konferencijos ir svečių iš kitur buveinė bus Statler Hilton viešbutyje, Parlor E kambaryje (antrame aukšte).

Kadangi šiemet minimi Maironio metai, Dirvos vakarą pasitvarkys Maironio drama "Kęstučio Mirtis". Konferencijos delegatai ir svečiai turės progą pamatyti tą veiklą, Vaidilos teatro artistus ir smagiai praleisti vakarą clevelandiečių tarpe.

Apie Dirvos vakarą bus pasakelbta plačiau Dirvoje.

Centro V-ba išsiuntinės skyrių valdyboms kvietimus į konferenciją ir darbotvarkę. Taipgi visi gaus viešbučio kambario užsisakymo korteles.

Tiek į konferenciją, tiek į Dirvos vakarą laukiama svečių ne tik iš artimesnių, bet ir iš tolimesnių vietovių.

* RAMUTĖ SNIEČKUTĖ IR ALOYZAS-VYTAUTAS AIDIS sukūrė lietuvišką šeimą rugpiūčio 25 d. Clevelande, Abu jaunavedžiai yra veiklūs akademikai, gyvai besireiškia vietos lietuvių jaunimo organizacijoje.

* CLEVELANDO JŪRŲ SKAUCIŲ VALTIS, kurią sudaro - R. Juškenaitė, D. Jurgaitytė, A. Karaliūtė, R. Končaitė, V. Mockutė, T. Mėlynauskaitė, ir D. Čiurlionytė nuo rugpiūčio 11 d. sto-

vyklaiva Lietuvos Jūrų Skautitijos jubiliejinėje stovykloje prie Custer, vakariniame Michigane. Namo jos grįš Darbo Dienos savaitgalį. Teko patirti iš namiškiams rašomų laiškų, kad jaunosios jūrinės idėjos entuziastės šia stovykla nepaprastai patenkintos.

* CLEVELANDO AKAD. SKAUITAI rugpiūčio 11 d. turėjo išskylančią šėšupės stovyklą prie Pyramatung ežero Pennsylvaniaje. Iškilmingoje ASS sueigoje kandidatės Regina Besperaitytė, Gražina Garlaitė, Nijolė Gelažytė ir Meilutė Juškenaitė davė pasižadėjimą ir gavo tikrųjų narių spalvas. Akad. skautų lauzas pasižadėję po vidurnakčio, o sekmadienį visi grįžo Clevelandan.

* GERARDAS JUŠKENAS tar naujais Allstate Insurance Co. Ohio regioninėje įstaigoje (Shaker Heights), rugpiūčio 21 d. už pareigūnų darbą pateko į darbo kokybės (Quality Teamwork) garbės lentą. Jam buvo įteiktas specialus "QT" ženklas. Taip pat buvo atžymėta toje įstaigoje dirbanti estė Gretel Ups. Už poros dienų iš Allstate Ins. Co. centro Skokie, Ill., gauta žinia, kad Ohio reg. įstaiga iškopė į pirmąją vietą patarnavimo klientams varžybose.

* CLEVELANDO AKADEMIKAI ir svečiai kurie žada važiuoti į A.S.S. stovyklą ir norėtų gauti smulkesnių informacijų prašomi kreiptis į A. Giedraitį telef. 851-4471.

Asmenys turintys mašinos laisvą vietų taip pat prašomi painformuoti A. Giedraitį.

• Lithuanian Village akcijos duoda palūkanas. Tų akcijų pirkimas nėra vien tik auka, bet ir pelninga investicija. Bet perkant Lithuanian Village akcijas, kartu palaikote lietuvių organizacijos ūkinį plėtojimąsi.

PAŠNEKESYS ŠVENTORIUJE

VIEÑO PAVEIKSLO ARCHITEKTŪRINĖ TRAGIKOMEDIJA

Veikėjai: Aklas, senyvas žmogus ir Praeivis. Vieta: Prie senenai pastatytos lietuvių bažnyčios Amerikoje.

PRANAS LAPĖ

viską išpasakosi... Jau taip seniai, bet vis regis lyg už kelių žingsnių, lyg ne už jūrių marių, ne už tokių tolimų būty... Dievas mane nubaudė - akis atėmė. Nors valandėlei, nors kaip pro dūmelį, leistų žvilgtelėti. Kad ir trumpam. Norėčiau pamatyti tą mūsų lietuvišką bažnytelę Amerikoje.

PRAEIVIS: O gal nei nenubaudė...

AKLAS: Kaip tai?

PRAEIVIS: Matai, pats labai puikiai atsimeni, kaip tikros lietuviškos bažnyčios atrodė. Netik kaip atrodė, bet ir ką sakė. Tos bažnyčios buvo ne išgalvotos, o lyg pačios ten atsiradusios. Tikėjimu ir meile statytos, atidžiai prižiūrimos. Maldos reikalui taikytos, o išėjo paminklai. O čia pamatytum visai ką kita...

AKLAS: Tai kaip čia dabar? Sako, šitoji esanti ar tik ne pirmoji lietuviška bažnyčia Amerikoje. Statę ją žmonės su popieriais, profesoriais, architektais - ne bile kas. Ir papuošimai, sako, lietuviški.

PRAEIVIS: Man regis teisingiau tai, kad lietuvių pinigai tai čia nemažai įdėta.

AKLAS: Be pinigų gi nepastatysi... Daviau ir aš. Visi davėm. Reikia išlaikyti savo parapiją. Kaip ir Lietuvoj.

PRAEIVIS: Taip. Tik, čia ne Lietuva.

AKLAS: Bet parapija lietuviška. Tol kol mes čia gyvensime, ji visuomet bus tokia.

PRAEIVIS: O kas bus po to?

AKLAS: Po ko? PRAEIVIS: Po to, kai išmirsim ar išsikelsim kitur. Ar kai klebonas mirs? Dabar lietuvis, o po jo kas bus?

AKLAS: Turės būti lietuvis, kitaip gi negalima. Čia gi lietuvių bažnyčia.

PRAEIVIS: Bažnyčia katalikų. Mes dabar sakom, kad mūsų, lietuvių, bet knygose bažnyčia tik katalikų ir viskas. Ir Lietuvoj bažnyčios buvo katalikų, tik ten tie katalikai buvo beveik visi lietuviai.

AKLAS: Tai, kaip gi čia dabar? Katalikų tai katalikų, bet gi pastatėm lietuvišką katalikų bažnyčią. Su lietuviškais papuošimais, su boniom, šventorium... ant kalniuko... su mūro tvora, kryžiais... vartais... Jie čia tokių bažnyčių nėra matę... Mes čia jiems atnešėm kultūrą, lietuviškos kultūros paminklą. Geriausi lietuvių architektai dirbo; dailininkai, skulptoriai - tiek darbo sudėjo. Taip man iš laikraščių skaitė. O jeigu čia jau ir nei vieno lietuvių neliks, tai amerikoniai galės užlaikyti kaip muziejų!

PRAEIVIS: Tai ar dar nesupratai, kodėl sakau, kad Dievas paties nenubaudė?

AKLAS: Ką sakai? Argi netaip yra? Sakyk, kiek bonių turi naujoji bažnyčia?

PRAEIVIS: Bonių? Kaip čia pasakius... Bonių ji visai neturi.

AKLAS: Tai kokia čia bažnyčia... be bonių? Gal dar neužbaigė?

PRAEIVIS: Užbaigti tai užbaigė... Tik čia, matai, yra moderni architektūra. Kitokia... Lietuvoj bažnyčių taip nestatė.

AKLAS: Teisybė. Kaip dabar galvoju, visokių bažnyčių ir Lietuvoje buvo... Bet, kad jos visos turėjo kažin ką bendra. Jos ten tiko... lyg pasėtos.

PRAEIVIS: Žemė... žmonės turėjo. Žmonėms bažnyčia buvo jų gyvenimo dalis. Jų paguoda nelaimėj, jų pradžia ir jų pabaiga. Jie patys buvo aplinkos dalis. Apilinka padarė ir jų bažnyčias panašias į juos pačius.

AKLAS: Bet mes gi atvažiuom iš ten. Ypatingai tie, kurie pastatė naująją bažnyčią, visai neseniai iš kraštą atkeliavo.

PRAEIVIS: Taip - mes atvažiuom, bet žemė ir aplinka liko ten. Mes atvažiuom į naujas apyštovas, naują tempą ir mums svetimas pažidras.

AKLAS: Bet mūsų dvasios niekas nepakeitė. Mes visi jaučia mės to paties lietuviško kamieno dalis.

Tol, kol remsimės detalėmis, kad ir lietuviškomis, ir ornamentika, liksime tik dekoratoriai - ir dar pigūs dekoratoriai. Architektūrinė mintis niekuomet nesirėmė durų papuošalais ar raktų skyklės grožiu. Nurašius šią bažnyčią, kaip neatsieksią sumanyto tikslo, lieka du keliai lietuviškos architektūros puoselėjime. Pirmas būtų grįna originalios Lietuvoje esančios bažnyčios kopija. Antras, tai įspūdių pagrįstos architektūrinės formos sintezė. Pirmasis kelias architekto nesuvilios, antrasis reikalauja itin aukštos kultūros. Antruoju keliu einant, detalės ir ornamentika atkrinta, lieka architektūrinis pergyvenimas. To pergyvenimo įtaškoje lietuviškoji architektūra gali būti ir iš stiklo, gal ir iš plieno, gal dar iš kitos medžiagos. Gal su boniomis, gal be bonių, gal ten, kaip tau pakelyje į švėskną - už miškų į dangų atsirėmęs mėlynas mirazas.

AKLAS: Taip, taip. Gražūs būvo tie mirazai. Ne man aklam... ne man aklam.

Uždanga

DIRVA METAMS KAINUOJA TIK 10 DOLERIŲ

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

**642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24**

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

24 valandų patarnavimas

Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS
savininkas

**35571 Vine Street
Eastlake, Ohio**

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

SPECIALUS PASILINKSMINIMAS TAUTINĖMS GRUPĖMS

RESPUBLIKONŲ ŠEIMŲ IŠVYKOJ

EUCLID BEACH PARKE
SEKMADIENĮ, RUGSĖJO MĖN. 9 D.

NUO 12 VAL. P. P. IKI 7 VAL. VAK.

ĮEJIMAS LAISVAS ** NEMOKAMAI NAUDOJANTIS PASIVAŽINĖJIMAIŠ VISAI ŠEIMAI LAIMĖJIMAI *** PARDAVINĖJAMI SALDUMYNAI *** TRAUKIMAI BURTŲ

ATEIKITE TAUTINIULOSE RŪBUOSE

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU

Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

**6621 Edna Avenue
EN 1-1763**

**936 East 185 St.
KE 1-7770**

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10 000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

Uždanga pakyla gegužės 27-tą. Po kalbų ir įrodinėjimų, kaip reikia lietuviškais pinigais statyti pastatus, atidaryta "originali lietuvių bažnyčia". Miniai išsisklaidžius, šventoriuje lieka tik vienas žmogus. Tyla. Žmogus aklas. Lyg žiūrį į bažnyčią bet, nematydamas kur ji yra, atsigrežia priešingon pusėn. Pasi-girsta žingsniai. Akklasis sukasi ton pusėn.

AKLAS: Prieteliau! Sustok! Gal lietuvis?

PRAEIVIS: Taip, lietuvis. Kas gi atsitiko?

AKLAS: Tai, čia mane atvežė prie naujos lietuviškos bažnyčios... Bet aš aklas...

PRAEIVIS: Taip, čia ta vieta.

AKLAS: Nubaudė mane Dievas. Tokio stebūklą nuo Lietuvos laikų nemačiau, o čia dar Amerikoje...

PRAEIVIS: Ar seniai iš Lietuvos?

AKLAS: O - jau bus apie pusšimtis metų. Keliolikinis atkeliavau. Maniau sau dolerių prisikrausiu ir grįžiu... O išėjo kitaip... Bet... sakyk, prieteliau, papasakok, kaipgi ta lietuviškoji bažnyčia atrodė. Duktė man iš laikraščių apie ją skaitė. Sakyk, kokios gi jos bonios į dangų šauna, kiek medžių šventoriuje šlama? Pasakok...

PRAEIVIS: Gerai, papasakosiu, bet sakyk, iš kurių krašto esi kilęs?

AKLAS: Aš iš Žemaitijos.

PRAEIVIS: O bažnyčias ar prisimeni?

AKLAS: Kur neprisiminsi! Vissos, kaip gyvos, stovėte stovi akyse, nors ir aptemusiose. Vissos su boniomis, kaip karalienės, pro šventoriaus medžių vainikus iškišusios galvas, po parapijas dairosi. Vienos po vieną bonią, kitos po dvi... Veiviržėniskė visa medinė, ir bažnyčia, ir bonia, tik varpinė atskirai iš didelių akmenų, storų sienų, išmūryta buvo. Bonios viršūnėje po kryžium didelis aniuolas sutriušba sukinėjosi, vis prieš vėją triūbydamas. Girdėjau, paskui per kūniją tą bonią nugriovus ir aniuolą šventoriumi nutrenkus. Vėliau, sako, žmonės bonią perstatę, bet jau be aniuolo. Andrievavo bažnyčia buvo pusiau iš lentų, o kitur, kad būtų drūčiau, tai iš akmenų subudavota. Šventorius buvo ištisas liepynas, akmenine tvora aptvertas. Ir karščiausia dieną ten buvo vėsu. Aha... Bet kai pasitaikydavo švėsknos link pavažiuoti, tai iš toli toli, dar mačiau neprivažiavus, švėsknos bažnyčios ne tik bonios, bet ir stogas su puse sienų danguje įsirėmęs iš už miškų iškilidavo. Visa tokia žydrai mėlyna... už miško melsvumą šviesesnė. Man, vaikėzui, vis būdavo neišskaku, kaip ji gali būti tokia mėlyna. Rodos, iš raudonų gi plytų buvo pastatyta. Didelė buvo, su skliautais, tamsoka, paslaptiniga, kaip pasaka. Atlaidų metu, per sumą, saulės spindulys prasmukęs pro spalvotus langų stiklus, lyg miške pro medžių šakas, būdavo krinta ant moteriškų galvų, baltom skarelėm aprištų, atrodėdavo kaip kvietynas. Ir vargonai, ir tie lyg pušynas ūkūdavo... Lyg bitelės liepyne dūzgė... Ką čia, dabar,

PRAEIVIS: Gerai, papasakosiu, bet sakyk, iš kurių krašto esi kilęs?

AKLAS: Aš iš Žemaitijos.

PRAEIVIS: O bažnyčias ar prisimeni?

AKLAS: Kur neprisiminsi! Vissos, kaip gyvos, stovėte stovi akyse, nors ir aptemusiose. Vissos su boniomis, kaip karalienės, pro šventoriaus medžių vainikus iškišusios galvas, po parapijas dairosi. Vienos po vieną bonią, kitos po dvi... Veiviržėniskė visa medinė, ir bažnyčia, ir bonia, tik varpinė atskirai iš didelių akmenų, storų sienų, išmūryta buvo. Bonios viršūnėje po kryžium didelis aniuolas sutriušba sukinėjosi, vis prieš vėją triūbydamas. Girdėjau, paskui per kūniją tą bonią nugriovus ir aniuolą šventoriumi nutrenkus. Vėliau, sako, žmonės bonią perstatę, bet jau be aniuolo. Andrievavo bažnyčia buvo pusiau iš lentų, o kitur, kad būtų drūčiau, tai iš akmenų subudavota. Šventorius buvo ištisas liepynas, akmenine tvora aptvertas. Ir karščiausia dieną ten buvo vėsu. Aha... Bet kai pasitaikydavo švėsknos link pavažiuoti, tai iš toli toli, dar mačiau neprivažiavus, švėsknos bažnyčios ne tik bonios, bet ir stogas su puse sienų danguje įsirėmęs iš už miškų iškilidavo. Visa tokia žydrai mėlyna... už miško melsvumą šviesesnė. Man, vaikėzui, vis būdavo neišskaku, kaip ji gali būti tokia mėlyna. Rodos, iš raudonų gi plytų buvo pastatyta. Didelė buvo, su skliautais, tamsoka, paslaptiniga, kaip pasaka. Atlaidų metu, per sumą, saulės spindulys prasmukęs pro spalvotus langų stiklus, lyg miške pro medžių šakas, būdavo krinta ant moteriškų galvų, baltom skarelėm aprištų, atrodėdavo kaip kvietynas. Ir vargonai, ir tie lyg pušynas ūkūdavo... Lyg bitelės liepyne dūzgė... Ką čia, dabar,

PARDUODAMAS Grovewood gatvėje dviejų šeimų, naujai dažytas namas. Dviejų gaso pečių šildymas. Dvigubas garažas. Siūlykit kainą.
Tel. IV-1-2799.

6 KAMBARIŲ NAMAS parduodamas savininko. Prie 1860s gatvės ir Nauj. Parapijos. Čia pat mokyklos ir prekyb. centras.
Tel. IV-1-7142.

• Mūrinis — 1 aukšto namas, statytas pagal užsakymą Harland gt. (prie Naujos parapijos) ir didelis dviejų šeimų namas su sklypu 151 gt. — Lake Shore Blvd. Parduoda savininkas.
Tel. IV 1-7381.

DIRVA

Nr. 100

1962 m. rugpiūčio 29 d.

KAS IR KUR?

• **Dirva neišeis!** Rugsėjo 3 d., Darbo dienos proga, Dirva neišeis. Malonius bendrabarbius ir korespondentus prašome atitinkamai tvarkyti siunčiamą medžiagą.

• **"Lietuvių Dienų"** leidykla jau išleido informacinį leidinį angliškai apie Lietuvą ir lietuvių kovas už laisvę. Knygos vardas — **Lithuania — Land of Heroes**. Leidinio redaktorius Leonardas Valiukas. Knygą užsisakyti, rašant — "Lietuvių Dienos", 4364 Sunset Boulevard, Hollywood 29, California. Kaina: \$4.75.

• **Kalifornijos Lietuvių Diena**, kasmet ruošiamą LB Los Angeles apylinkėse, įvyksta šiais metais rugsėjo 9 d., sekmadienį, puošnioje Los Angeles Breakfast klubo patalpose. Meninę programą atliks garsus lietuvių tenoras Stasys Baras iš Chicagos.

• **JONAS RASTENIS** SU ŽMONA ALDONA ir sūnum Jonuku, iš Clevelando, atostogas praleido New Yorke pas Vincą ir Emiliją Rastenius. Čia jie aplankė neseniai iš Clevelando persikėlusius gyventi dail. Igną su žmona, kitus draugus bei pažįstamus ir New Yorko didmiesčio įžymybes.

J. Rastenis yra ALTS-gos Clevelando skyriaus sekretorius.

* **KONSULAS ANICETAS SIMUTIS** su žmona Janina ir uošve p. Čiurliene, iš New Yorko dviem savaitėm atostogų išvyko į New Harbor, Maino valstiją.

* **ŽIVILĖ BERNOTAITĖ**, new-yorkietė, šiomis dienomis vyksta vieniems metams į Europą, kur studijuos prancūzų kalbą Sorbonos universitete. Živilė yra baigusi Putnam, Conn. seselių vienuolių gimnaziją ir New Yorke sekretorių mokyklą.

* **STELLA ABRATIENTĖ**, ALT S-gos pirm. žmona, rugsėjo 1 dieną savaitę atostogų vyksta į Cape Cod, Mass., kur dalyvaus neolituanų stovyklos iškilmėse.

* **PIANISTO ANDRIAUS KUPREVIČIAUS** koncertas įvyks New

Yorke, Town Hall ateinančią sezoną. Koncertą ruošia Columbia Artists Management Inc. kovo 31 dieną.

* **HALINA IR VACLOVAS BAGDONAI**, Dirvos skaitytojai Chicagoje, grįždami iš Atlanto pajūrio, kur praleido atostogas pas savo dukterį ir žentą Petrušius, buvo sustoję Clevelande pasimatyti su senais pažįstamais Kuncaičiais.

* **BIRUTĖ RIMGAILIENĖ** - SKUČAITĖ, savaitę atostogų praleido Chicagoje, lankydamą iš Kolumbijos atvykusią giminaitę Barbarą Rimgailaitę, kuri buvo susižeidusi ir paguldyta į ligoninę. Atostogų tęsti B. Rimgailienė vyksta į Cape Cod, Mass.

* **BROOKLYNO OPERETES CHORAS**, vadovaujamas muz. M.

AKADEMIKŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Skautės akademikės praeitų metų stovykloje.

G. Peniko nuotrauka

Cibo, rugsėjo mėnesį vėl pradės darbą ir kviečia įsijungti naujas jėgas.

Publikai pageidaujant artimiausiu laiku numato pakartoti neseniai mirusio autoriaus Gasparo Veličkos scenos vaizdėlį "Žyditis laukų vėjas".

* **AKT. VITALIS ŽUKAUSKAS** dalyvaus programoje Baltimorės Lietuvių Bendruomenės ruošiamam vakare, kuris įvyks š.m. rugsėjo 29 d.

* **ARCH. SIGITAS NOVICKIS** su žmona Kristina, iš New Yorko rugsėjo 23 d. išvyko į San Francisco nuolatiniam apsigyvenimui.

SANTARIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Visuotiniame santariečių suvažiavime, kuris šiemet įvyksta rugsėjo 7-9 dd, Tabor Farmoje, Sodus, Mich., pagrindines pasakaitas skaitys:

1. Dr. Julius Kaupas -- "Lietuvių pasakų analizė".

2. Bronius Vaškėlis -- "Naujosios apraiškos dabartinėje sovietinėje literatūroje".

3. Algimantas Mackus -- "Absurdo teatras".

4. Vincas Trumpa -- "Egzilų įtaka kraštui".

Prieš suvažiavimą, 4-6 dd, Tabor Farmoje vyks lituanistiniai kursai, kuriuos praves poetas Henrikas Nagys.

Suvažiavimo metu numatomas platesnis pasitarimas kultūrinės veiklos pagyvinimui aptarti. (v)

DETROIT

A.L.B. Detroito Radijo Klubo radijo valandėlė "Lithuanian Voice" sekmadienį rugsėjo mėn. 2 d. savo programą duos visą valandą laiko nuo 8 val. 30 min. iki 9 val. 30 min. ryte iš stoties WQRS-FM banga 105.1.

A.L.B. Radijo Klubas tai dienai parūpino dar pusę valandos laiko, kad tinkamai atžymėjus vykstančią IX Kanados Lietuvių Dieną kaimyniniame Windsore. Tai dienai bus duodama specialiai pripraita programa.

(kg)

IŠEJO IŠ SPAUDOS

I LAISVĘ - liepos mėn. laida, tik dabar pasirodžiusi Dirvos redakcijoje, įžanginiu kun. Kaz. Baro straipsniu nagrinėja žmogaus tragizmą, jo katalikiškąją esmę, kelius į transcendentinį pasaulį ir šios žemės realybes.

Žurnalo esencija reiškiasi mūsų rezistencinio momento ir faktų ryškiu nušvietimu mūsų tautos tragiškiausiam gyvenimo laikotarpyje.

Z. Ivinskis skiria apžvalgą "Lietuvių tautos sukilimo prieš bolševikus dvidešimtmečiui atžymėti".

Rezistencijos žmonių ir asmenybių galerijoje iškeliamas Lietuvoje žuvęs Julijonas Butėnas. Ne be to, kad ir I Laisvę žurnalas neapsieitų be opiosios mums temos - asmenybės ugdymo lituanistiniame švietime. Autorius - A. Baltinis.

Apžvelgiama sovietinės darbo stovyklos (dvidešimtojo amžiaus gėda) ir pasipriešinama Tėvynės Sargo užmačioms nuvertinti laisvės kovas, pabrėžiant skirtumą tarp partizaninio judėjimo ir sukilimo.

Šita žodinė kova gal dar ne kartą turės iškilti mūsų spaudoje, vienur stengiantis nuvertinti vienos grupės iškeliamus žmones, kitur jų darbus ir žy-

Tradicinė Akademinių Skautų Sąjūdžio vasaros stovykla įvyks nuo š.m. rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 9 d. Šiais metais stovykla vyks ta Kanadoje, prie Morpeth, Ontario, 75 mylios į rytus nuo Windsor prie Lake Erie. Stovyklavietėje yra dešimt kabinų. Jei neužteks vietos, bus pristatyta palapinių.

Visi skautai-ės akademikai kviečiami dalyvauti stovykloje ir iš anksto užsiregistruoti savo skyriuose. Atskiri asmenys, nepriklausą skyriams, registruojasi tiesioginiai pas t.n. Giną Stanulytę, 21100 Fairview Dr, Dearborn 6, Michigan.

Stovyklos programa susidės iš paskaitų, seminarų ir diskusijų, kurias skyrė jau senai ruošia. Žinoma, kaip ir visada, kas vakarą bus linksmi laužai su dainomis ir kitokiomis pramogomis.

Per užsiėmimo laikotarpį stovyklautojas galės pasirinkti vieną iš trijų diskusinių temų, kurioje jis galės dalyvauti. Visų diskusijų santraukos bus atspausdintos stovyklos laikraštelyje, kad visi gautų progos susipažinti.

Stovyklos organizatoriai nuoširdžiai laukia kuo daugiau skautų akademikų suvažiaujant į šią stovyklą. Tad, sesės ir broliai, iki malonaus pasimatymo prie liepsnojančių laužų.

(gs)

gius ginant. Kad žurnale [Laisvę pirmoje eilėje statomi vienos grupės žmonės, per daug stebėtis netektų. Juk tai vienos žmonių grupės žurnalas...

Žurnalą redaguoja Stasys Daunys su redakciniu kolektyvu.

BEST WISHES

NELSON'S

FAMILY STYLE RESTAURANT

Private Parties — Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily — 5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

BEST WISHES

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS OF DISTINCTION

Easy Terms can be Arranged

2027 EUCLID AVENUE

PR 1-7633

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, broliui prof. Viktorui Biržiškai, dukroms O. Barauskienei ir M. Žymantienei, šeimos nariams ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

ALT S-gos Los Angeles skyrius

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, šeimai ir artimiesiems užuojautą reiškia

Lietuvių Tautinių Namų Valdyba

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui, Vilniaus universiteto Rektoriui ir mokslininkui

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, šeimą ir artimuosius giliai užjaučia

Korp. Neo-Lithuania Los Angeles skyrius

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui, didžiam Universiteto Rektoriui

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, prof. Viktorą Biržišką, Ponią Marilę Žymantiene ir Dirvos bendradarbį prof. Stasį Žymantą, Ponią Oną Barauskiene giliai užjaučia ir kartu liūdi

Jonas Čiuberkis ir šeima

A. A.

Vasario 16 d. Akto Signatarui, kovotojui del Vilniaus, Didžiam Visuomenės Veikėjui,

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, jo dukroms su šeimomis, broliui prof. Viktorui Biržiškai ir visiems artimiesiems reiškiamo Liet. Vet. S-gos "Ramovė" vardu nuoširdžią užuojautą ir kartu kiūdime.

Liet. Vet. S-gos "Ramovė" Centro Valdyba

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, šeimai ir artimiesiems užuojautą reiškia

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui, Lietuvos mokslininkui ir švietėjui

prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugija ir Dirvos Redakcija

Mielam Ramovėnui

ANTANUI MIKOLIŪNUI,

jo broliui Jonui mirus, reiškiamo gilią užuojautą.

L.V.S. Ramovė Clevelando skyriaus Valdyba

Antaną ir Aleksandrą Mikoliūnus, mirus broliui ir švogeriiui

JONUI MIKOLIŪNUI,

nuoširdžiai užjaučia

D.L.K. Birutės vardo Karių Šeimų Moterų Draugijos Clevelando skyrius

JULIJAI ŠMULKŠTIENEI

mirus, šeimą ir artimuosius giliai užjaučia

A. ir Z. Rekašiai

GASPARUI VELIČKAI

mirus, šeimai ir artimiesiems užuojautą reiškia

Šiupinių šeima